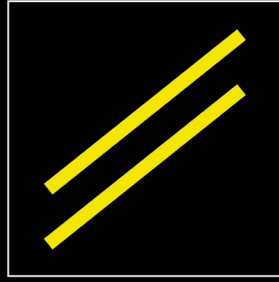

Think Lodz

Fundacja

Barometr Rozwoju Miast 2024

Łódź, 2024

SPIS TREŚCI

I. „Barometr Rozwoju Miast 2024” – kontekst i idea	3
II. Kluczowe wyniki i wnioski	5
III. Metodyka projektu	8
IV. Rozwój Miast w Polsce – Barometr 2024	15
V. Rozwój Miast w Polsce – perspektywa mieszkańców	19
VI. Miasta Szczęśliwe	21
VII. Miasta Współtworzone	26
VIII. Miasta w Polsce – preferencje i rekomendacje mieszkańców	30
IX. Podsumowanie i kierunki dalszych prac	35
X. Zespół i informacja o Fundacji Łódź	37

Koordynatorzy projektu:

prof. dr hab. Robert Kozielski
dr hab. Michał Mackiewicz, prof. UŁ
dr Jacek Pogorzelski

I. „BAROMETR ROZWOJU MIAST 2024” – KONTEKST I IDEA

Miasta to przede wszystkim ludzie – ze swoimi planami, relacjami, ambicjami, emocjami, sympatiami i antypatiami, wymaganiami i ograniczeniami. Jednocześnie współczesne miasta, podobnie jak realizujący w nich swoje marzenia i aspiracje ludzie, mierzą się z wieloma wyzwaniami. W efekcie miasta stanowią złożone systemy – społeczne, ekonomiczne, prawne, infrastrukturalne, administracyjne, edukacyjne, środowiskowe i inne. Systemy, od których właściwego funkcjonowania zależy jakość życia w mieście, rozwój bądź regres miast, a w rezultacie ich przyszłość. Zarządzanie i rozwój tak złożonych organizmów jest więc zadaniem niezwykle trudnym. Wymagającym od włodarzy miast unikalnych kompetencji, ale także wrażliwości, wizjonerstwa, determinacji, wytrwałości, wreszcie staranności i wysokich standardów etycznych. Wspieraniem tych wysiłków jest wiedza oraz rozumienie skali i dynamiki zmian, kluczowych aktywów, deficytów i możliwości ich adresowania.

„Barometr Rozwoju Miast 2024” to autorski projekt przygotowany, zrealizowany i sfinansowany przez Fundację Łódź – pierwszy Think Tank miejski w Polsce. Jest jednym z nielicznych, jeśli nie w ogóle jedynym w Polsce tego typu przedsięwzięciem, które

dokonuje diagnozy funkcjonowania i możliwości rozwoju miast w tak kompleksowy sposób. Wyróżnia się unikalną metodyką, wieloetapowością analizy, szerokością poddanych ocenie perspektyw, skalą prowadzonych badań. Stanowi bogate źródło wiedzy o funkcjonowaniu największych miast w Polsce. Daje szansę na zderzenie perspektywy urzędników, mieszkańców, aktywistów miejskich, pracowników sfery kultury i edukacji z odkrywanymi szansami i ograniczeniami rozwoju miast.

Raport, jak i cały projekt, był tworzony i w przyszłości będzie rozwijany w oparciu o ideę „open innovation”. Oznacza to, że dalsze wersje mogą uwzględniać kolejne wskaźniki, obszary czy perspektywy analizy. Z pewnością projekt ten, jak i wszystkie inne tego typu, mają swoje ograniczenia. Nie ma rozwiązań idealnych. Rzecz w tym, aby w sposób stały doskonalić efekt końcowy.

Mając nadzieję, że ten raport, jak i raporty przygotowane dla poszczególnych miast, pozwolą tworzyć miasta odporne, „dobrze nastrojone”, szczęśliwe i współtworzone, pozostajemy do dyspozycji i realizacji kolejnych działań, w szczególności opracowania raportu zindywidualizowanego dla miast, jak i realizację hackatonów miejskich adresujących zidentyfikowane aktywa i luki rozwojowe. Jesteśmy przekonani, że współtworzenie jest najlepszą drogą do odkrywania efektywnych dróg rozwoju miast.

prof. dr hab. Robert Kozielski

dr hab. Michał Mackiewicz,
prof. UŁ

dr Jacek Pogorzelski

„Ambitne miasta tak jak ambitne jednostki powinny mieć aspiracje, chcieć czymś być”.

II. Kluczowe wyniki i wnioski

„Barometr Rozwoju Miast 2024” został zaprojektowany, zrealizowany i w pełni sfinansowany przez Fundację „Łódź”. Stanowi autorski i jedyny, bądź jeden z nielicznych, projekt analityczno-badawczy dotyczący rozwoju miast, który poddaje je ocenie w tak kompleksowy sposób. Jego celem jest ujęcie dynamiki rozwoju miasta w jego złożoności, która obejmuje takie obszary jak społeczna i środowiskowa baza rozwoju (w tym przywiązanie mieszkańców do miasta i chęć jego opuszczenia oraz preferowane do zamieszkania lokalizacje), dobrostan mieszkańców (w tym odczuwany poziom szczęścia przez mieszkańców), perspektywy utrzymania się w danym mieście oraz zarządzanie i współzarządzanie miastem (w tym zaangażowanie mieszkańców w projekty miejskie).

Prace badawczo-analityczne oparte były na trzech głównych źródłach danych – bazach GUS i Związku Miast Polskich (w sumie 67 wskaźników), zewnętrznych bazach i innych źródłach wtórnych (łącznie 57 wskaźników wybranych bądź zbudowanych dla potrzeb projektu) oraz badaniach pierwotnych prowadzonych metodami CATI/CAWI (różnicowano stosowane metody. Badaniu poddano ponad 8000 Polaków mieszkających w 20 wybranych do badania miastach.

Kluczowe wyniki i wnioski:

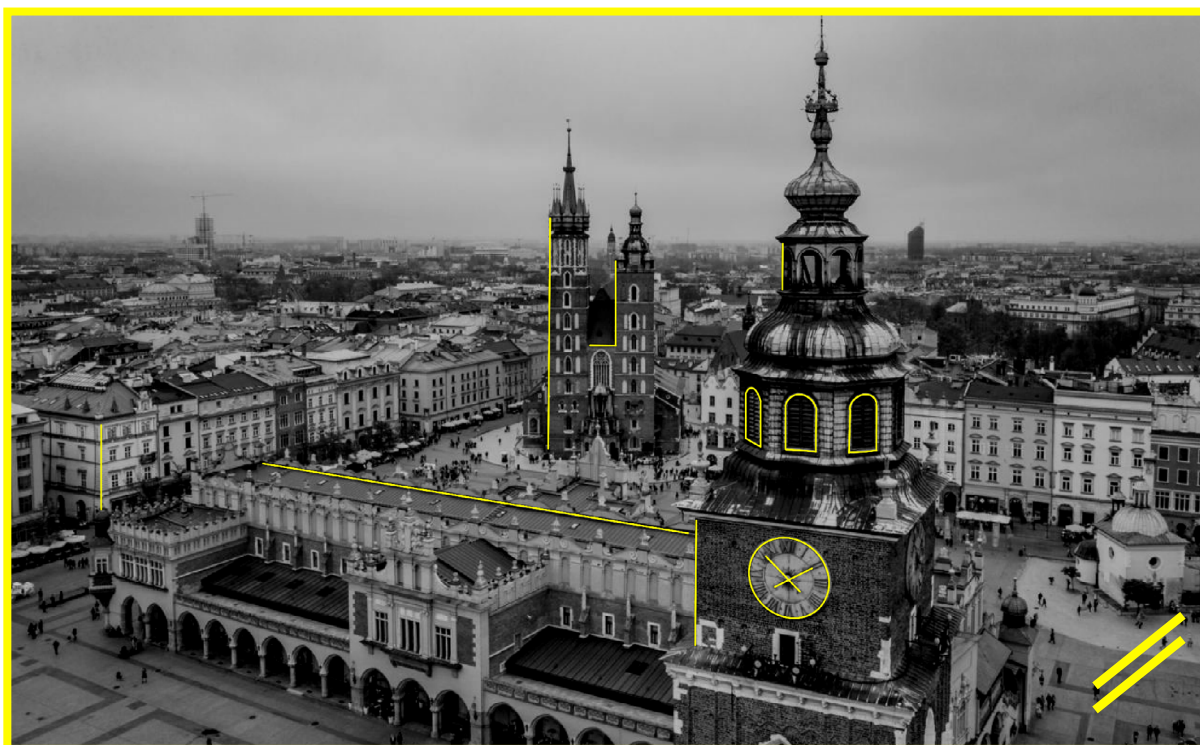
- Zwycięzca rankingu najlepiej rozwijających się miast w Polsce został Kraków. Na drugim miejscu uplasował się Gdańsk, a trzecie miejsce na podium zajął Wrocław. Czwarte, nieco pechowe miejsce, bo poza podium, zajął Poznań. Miasta, które mają najwięcej do zrobienia to Kielce, Łódź oraz Białystok. Miasta te mają wiele do nadrobienia praktycznie we wszystkich analizowanych obszarach (baza rozwoju, dobrostan, praca i perspektywy utrzymania się, zarządzanie i współzarządzanie miastem). Z tej zasady wyłamuje się Białystok, który w obszarze „bazy rozwoju” ma relatywnie wysoki wynik i zajmuje w tej kategorii siódme miejsce.
- W większym stopniu o wyniku końcowym decydują opinie i punkt widzenia mieszkańców niż „bezemocjonalna” analiza prowadzona w oparciu o „twarde” wskaźniki. Widać to, w szczególności wyraźny sposób, w przypadku miast, które zajęły w rankingu ogólnym pierwsze trzy miejsca. Nie uzyskują one bowiem najlepszych wyników uzyskiwanych na bazie analizy wskaźnikowej (etap pierwszy i drugi), a mimo to ich pozycje pokrywają się z tymi, jakie pozwolili im zająć mieszkańcy. Podobną zasadę można zauważyć w przypadku Szczecina.
- Wyjątkiem od wskazanej wyżej reguły jest zdobywca czwartego miejsca – Poznań, , który, jeśliby ranking tworzony był wyłącznie w oparciu o dane ze źródeł wtórnych, zyskałby pozycję lidera. Jednak opinie mieszkańców trzech wcześniej wspomnianych miast (Kraków, Gdańsk, Wrocław) sprawiły, że to one zajęły

miejsca na podium. Podobny wniosek można sformułować także w odniesieniu do Opola, Gliwic czy Olsztyna. W tych miastach mieszkańcy także byli znacznie bardziej krytyczni i mimo że „twarde” wskaźniki były dla tych miast relatywnie pozytywne, to ocena mieszkańców okazała się mniej przychylna.

- Zebrane dane pozwoliły zbudować ranking „szczęśliwych miast”, a właściwie miast, których mieszkańcy oceniają swoje doświadczenia wysoko, wskazują na dobrą atmosferę, dynamizujący się rozwój miasta, wysoką estetykę, dobrą atmosferę, poziom życia itp. Na podstawie wszystkich tych emocji i odczuć najbardziej „szczęśliwym miastem” w Polsce okazał się Gdańsk, na drugim miejscu uplasował się Wrocław, a na trzecim – Kraków. Wyniki pierwszych trzech miast są więc zbieżne z ogólnym rankingiem rozwoju miast, choć w tym przypadku prezentują się w innej kolejności.
- Miasta o najniższym odczuwanym poziomie szczęścia to Kielce, Łódź i Gorzów Wielkopolski. Wskazać także należy na dwa miasta, w których wskaźnik poziomu szczęścia różni się znacząco od rankingu ogólnego. Pierwszym z nich jest Poznań, gdzie mieszkańcy, mimo wysokiego miejsca w rankingu ogólnym, nie należą do najbardziej szczęśliwych wśród badanych miast. Drugim jest Szczecin, w którym miejsce w rankingu ogólnym nie oddaje znacznie pozytywniejszych emocji i odczuć związanych z miastem i toczonym w nim życiu przez Szczecinian.
- W ramach badań, zgodnie z docenianą ideą współtworzenia, ocenie poddano także poziom zaangażowania mieszkańców w projekty miejskie. Miasta, z największą grupą mieszkańców angażujących się we współtworzenie to Toruń, Kraków oraz Bydgoszcz. Na drugim biegunie miast z najniższym wskaźnikiem zaangażowania mieszkańców znalazły się Poznań, Szczecin, Łódź. W pierwszym przypadku można więc traktować takie postawy jako aktywo tych miast, a w drugim jako wyraźną lukę bądź deficyt rozwojowy, które winny być zaadresowane.
- Zakładając, że kluczem do sukcesu jest chęć mieszkańców do wybierania danych miast do życia i niechęć ich opuszczania, w badaniu wyznaczono zintegrowany wskaźnik preferowanych do zamieszkania miast. Gdańsk, Wrocław i Kraków to trzy miasta, które uzyskały najwyższy wskaźnik miast preferowanych do zamieszkania. Jest to zgodne z wcześniejszymi wynikami choćby dotyczącymi „szczęśliwych miast”.
- Miasta o najniższym wskaźniku preferowanych miast do zamieszkania i życia to Kielce, Katowice i Olsztyn. Ciekawym przypadkiem jest Opole, które ma relatywnie wysoką pozycję w rankingu ogólnym, ale nie jest chętnie wskazywane jako preferowane do zamieszkania miasto. Na drugim biegunie jest Szczecin i w mniejszym stopniu Gdynia, które w rankingu ogólnym znajdują się w środku stawki, a jednocześnie – dość wysoko, jeśli chodzi o chęć badanych do zamieszkania w nich.

- Badanie miało także na celu określenie, na ile badani związani są z obecnym miejscem zamieszkania i mogą pełnić rolę ambasadorów. Miasta o najwyższym poziomie lojalności mieszkańców to Gdańsk, Wrocław i Kraków, a te o najniższym to Kielce, Olsztyn, Katowice.
- Gdańsk, Wrocław i Kraków są nie tylko miastami o najwyższym poziomie lojalności mieszkańców, ale także najczęściej wskazywanymi miastami tzw. drugiego wyboru. Innymi słowy Polacy, gdyby mieli zmienić miejsce zamieszkania i wybrać inne miasto, to wybraliby właśnie te lokalizacje. Po drugiej stronie znalazły się Gorzów Wielkopolski, Kielce i Gliwice – to miasta, które najrzadziej były wybierane jako miejsca do zamieszkania drugiego wyboru.
- Ostatnim obszarem analizy była identyfikacja miast, w których badani na pewno nie chcieliby mieszkać. Miastami z najwyższym wskaźnikiem negatywnej rekomendacji są Katowice, Gliwice i Łódź, a z najniższym Gdynia, Olsztyn i Zielona Góra.

Zaprezentowane wyniki są efektem pierwszego tego typu badania w Polsce. Dają obraz zróżnicowania miast pod kątem rozwoju i wskazują na kluczowe deficyty polskich miast oraz ich aktywa. Niemniej jednak niezbędne jest pogłębienie analiz dla poszczególnych miast, aby móc dokonać pełnej diagnozy każdego z miast oraz móc na tej podstawie wypracować rozwiązania wzmacniające zidentyfikowane aktywa i redukujące odkryte luki czy deficyty.

III. Metodyka projektu

Barometry miast są popularnym narzędziem monitorowania aktualnego stanu wybranych zjawisk, których sceną są miasta. Ich celem jest zapewnienie aktualnej informacji, która może być wykorzystana do lepszego zarządzania. Najpowszechniej stosowaną formą barometru jest tzw. tablica z wybranymi miernikami (city dashboard). Tablice te zawierają najczęściej wyselekcjonowane wskaźniki, które mają opisywać określony obszar miasta, np. rozwój ekonomiczny, innowacyjność, aspekty społeczne, związane ze zdrowiem, kulturowe czy inteligentnego rozwoju miast (smart cities). Inna grupa tablic obejmuje kompleksowy zestaw mierników, które mają być ilustracją szerszej rozumianego rozwoju miast. Przyjmują bardziej kompleksową perspektywę.

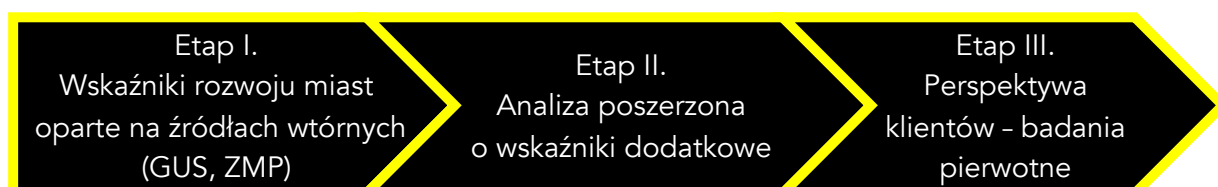
Celem „Barometru Rozwoju Miast 2024” opracowanego w ramach projektu realizowanego i sfinansowanego przez Fundację „Łódź” jest ujęcie dynamiki rozwoju miasta w jego złożoności, która obejmuje takie obszary jak społeczna i środowiskowa baza rozwoju, dobrostan mieszkańców, perspektywy utrzymania się w danym mieście oraz zarządzanie i współzarządzanie miastem. „Barometr Rozwoju Miast 2024” jest narzędziem dynamicznym, ukazującym tendencje w ramach każdego obszaru i każdego wskaźnika. Dodatkowo uwzględnia ono 20 wybranych polskich miast, co umożliwi prowadzenie analiz porównawczych. W tym miejscu warto nadmienić, że mimo iż badaniu poddano 20 miast, to do analizy uwzględniono 19. Warszawa bowiem, jako miasto stołeczne, dysponuje tak wieloma elementami specyficznymi, że mogłoby to wpływać na zniekształcenie wyników. Niemniej dane są dostępne i będą wykorzystane w analizach szczegółowych dla poszczególnych miast.

„Barometr Rozwoju Miast 2024” jest najszerszym, opartym na wskaźnikach, modelem analizy miast w Polsce, którego celem nadrzędnym jest nie tylko informowanie o aktualnym stanie wybranych miast, ale również podpowiadanie kierunków polityk miejskich. Wypracowana metodyka budowania wskaźnika rozwoju obejmuje trzy kluczowe etapy (rysunek 1). Pierwszy oparty jest na powszechnie dostępnych danych w bazach GUS-u i Związku Miast Polskich i obejmuje 67 wyselekcjonowanych wskaźników. Drugi etap opiera się na wskaźnikach skonstruowanych specjalnie dla celów tego raportu i poszerzających perspektywę rozwoju miast prezentowaną na bazie wskaźników GUS-u, Związku Miast Polskich (etap pierwszy). W ramach etapu drugiego badaniu poddano 57 wskaźników pochodzących ze zróżnicowanych baz danych.

Wreszcie etap III uwzględnia perspektywę mieszkańców i oparty jest na badaniu ilościowym zrealizowanym metodami CAWI albo CATI na reprezentatywnej próbie ponad 8000 mieszkańców 20 polskich miast (min. 400 badanych jednostek w każdym mieście). Realizacja badania pierwotnego pozwala na wzbogacenie pomiaru opartego na obiektywnych wskaźnikach pozyskanych z GUS-u, ZMP-u i innych baz o subiektywną perspektywę mieszkańców miast. Jest to istotne z tego powodu, że mieszkańcy miast

raczej oceniają swoje życie przez pryzmat własnych, subiektywnych doświadczeń niż przez ocenę obiektywnych miar statystycznych. Podobną perspektywę pomiaru przyjmuje w swoich badaniach Instytut Gallupa, którego zresztą metodykę zaadoptowano do tego badania.

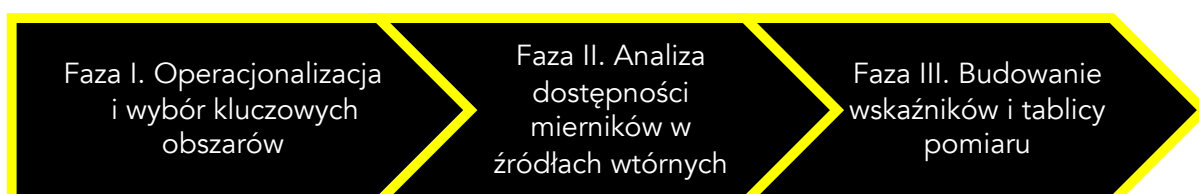
Rysunek 1. Etapy budowy wskaźnika rozwoju miast

Źródło: opracowanie własne

Etapy pierwszy i drugi oparte były na metodyce składającej się z trzech faz – rysunek 2. Faza pierwsza koncentrowała się na identyfikacji i wyborze obszarów pomiaru, które winny zostać poddane ocenie. Prace te miały charakter ekspercki i polegały na przeprowadzeniu serii warsztatów zespołu projektowego. Faza druga polegała na weryfikacji dostępnych danych, które mogłyby być zastosowane do pomiaru we wskazanych obszarach. Kryteriami wyboru wskaźników były: możliwość porównywalności danych dla wszystkich objętych analizą 20 miast oraz dostępność tych danych. Faza trzecia wreszcie polegała na zbudowaniu finalnej listy wskaźników, analizie współzależności, ocenie wpływu każdego ze wskaźników na wynik końcowy oraz zbudowaniu tablicy pomiaru.

Rysunek 2. Metodyka realizacji etapu pierwszego i drugiego

Źródło: opracowanie własne

W efekcie toczonych prac zidentyfikowano 4 kluczowe obszary i 17 subobszarów:

- obszar I – Baza rozwoju (Ludność, Problemy społeczne, Edukacja, Środowisko, Lojalność);
- obszar II – Dobrostan (Sytuacja mieszkaniowa, Infrastruktura życiowa, Bezpieczeństwo, Zamożność, Kultura i turystyka, Poziom szczęścia);
- obszar III – Praca i perspektywy utrzymania się (Gospodarka i przedsiębiorczość, Rynek pracy);
- obszar IV – Zarządzanie i współzarządzanie (Finanse miasta, Zarządzanie miastem, Aktywność obywatelska, Zaangażowanie).

Operacjonalizacja pomiaru (faza I) polegała na selekcji obszarów pomiaru oraz identyfikacji mierników pozwalających reprezentatywnie i możliwie kompletnie diagnozować stan danego obszaru. Następnie (faza II) dokonano inwentaryzacji źródeł wtórnych oferujących wystandaryzowane i powtarzalne mierniki dla Łodzi oraz wybranych miast. W odniesieniu do etapu pierwszego została podjęta decyzja o oparciu badań wyłącznie na wskaźnikach Głównego Urzędu Statystycznego oraz, w mniejszym zakresie, Związku Miast Polskich. Decyzja wynikała z najwyższej wiarygodności i powtarzalności miar pochodzących z tych źródeł. Spośród ponad 1500 wskaźników, dostępnych i spełniających wskazane wyżej kryteria, dokonano selekcji dostępnych mierników do predefiniowanych obszarów, a następnie przeprowadzono analizę kompletności pokrycia miernikami obszarów. W efekcie do końcowej analizy (faza III) trafiło 67 mierników podzielonych na cztery kluczowe obszary. Trzeba także nadmienić, że do analizy wzięto najbardziej aktualne z dostępnych we wskazanych bazach dane (lata 2022-2023).

W etapie drugim zaprojektowano prawie 100 mierników, które uzupełniały dane dostępne w bazach GUS-u i ZMP-u, a ich znaczenie było istotne dla oceny funkcjonowania i rozwoju miast. W efekcie, na podstawie oceny jakości danych i ich dostępności, analizie w etapie drugim poddano 57 mierników. Podobnie jak w przypadku etapu pierwszego niektóre z danych pochodziły z lat 2022-2023, choć dotyczyło to znacznie mniejszej, niż w etapie pierwszym, liczby wskaźników. Dane zaczerpnięte do opracowania tych wskaźników pochodziły między innymi z baz: google, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Instytutu Badań Edukacyjnych, Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Bazy Danych o Produktach i Opakowaniach oraz o Gospodarce Odpadami, Ewidencji Infrastruktury Paliw Alternatywnych, pracuj.pl, sewik.pl, otodom.pl, Ministerstwa Sprawiedliwości, Ministerstwa Finansów, Brand24, strony urzędów miasta, aplikacji mediów społecznościowych i inne. Dane były także pozyskiwane w trybie zapytania o dostęp do danych publicznych z Urzędu Zamówień Publicznych.

Zróznicowanie wskaźników i stosowanych miar, pochodzących z różnych baz i przyjmujących różne wartości ich wyrażania, wymagało sprowadzenia ich do wspólnego mianownika – miernika. Do wyliczenia porównywalnych dla wszystkich wskaźników wartości wykorzystano metodykę Human Development Index (HDI) stosowaną przez Organizację Narodów Zjednoczonych. Wartość każdego wskaźnika wyliczana jest poprzez obliczenie różnicy między wartością liczbową z badanego roku a wartością minimalną tego wskaźnika dla wszystkich miast oraz podzieleniu jej przez różnicę między wartością maksymalną a wartością minimalną dla wszystkich miast. Wskaźnik przyjmuje wartość od 0 do 100, gdzie wartość bliższa „100” oznacza wyższy poziom rozwoju, a bliższa „0” – niższy poziom rozwoju. W przypadku gdy miara obniża jakość życia (tzw. destymulanta), ułamek odejmowany jest od 100. Poniżej znajdują się wzory, jakimi posługiwano się w trakcie obliczeń:

$$\text{Wskaźnik pojedynczy (miary pozytywne)} = \frac{(\text{Wartość liczbowa miary w badanym roku} - \text{Wartość Minimalna})}{(\text{Wartość Maksymalna} - \text{Wartość Minimalna})} * 100$$

$$\text{Wskaźnik pojedynczy (miary negatywne)} = 100 - \frac{(\text{Wartość liczbowa miary w badanym roku} - \text{Wartość Minimalna})}{(\text{Wartość Maksymalna} - \text{Wartość Minimalna})} * 100$$

Wyliczenie wskaźników zarówno dla subobszarów i obszarów, jak i wskaźnika końcowego oparte jest na średniej arytmetycznej pojedynczych wskaźników.

Jak wspomniano, analizę wskaźników dostępnych z zewnętrznych źródeł uzupełniono badaniem ilościowym, które w swych zamierzeniach miało, co się udało, pokazać perspektywę mieszkańców. Zderzyć „twarde” wskaźniki z emocjami, doświadczeniami i odczuciami mieszkańców 20 polskich miast. W efekcie w okresie marzec – kwiecień 2024 roku zaprojektowano i zrealizowano badania połączonymi metodami: wywiadu telefonicznego (CATI) oraz internetowego (CAWI) na próbie ponad 8 tysięcy mieszkańców miast – strukturę próby prezentuje tabela 1.

Tabela 1. Struktura próby w badaniach ilościowych (etap III)

PŁEĆ	
Kobieta	55,43%
Mężczyzna	44,57%
WIEK	
18-24 lata	9,97%
25-30 lat	12,57%
31-40 lat	22,44%
41-50 lat	18,56%
51-60 lat	16,86%
Ponad 60 lat	19,60%
WYKSZTAŁCENIE	
Podstawowe	2,21%
Zawodowe	7,65%
Średnie	38,53%
Wyższe	51,61%
DOCHODY (DOCHÓD NETTO BADANEGO)	
Poniżej 1000 PLN	6,85%
1000 – 1700 PLN	5,18%
1701 – 3000 PLN	13,94%
3001 – 5000 PLN	41,48%
5001 – 7000 PLN	18,51%
7001 – 10 000 PLN	9,11%
Ponad 10 000 PLN	4,92%
SYTUACJA RODZINNA	
Małżeństwo bezdzietne	11,97%
Małżeństwo z dorosłymi dziećmi mieszkającymi osobno	13,80%
Małżeństwo z dorosłymi dziećmi mieszkającymi z rodzicami	6,92%
Małżeństwo z dziećmi do 3 roku życia	5,41%
Małżeństwo z dziećmi od 3 do 10 roku życia	11,38%
Małżeństwo z dziećmi powyżej 10 roku życia	10,39%
Singiel(-ka) bezdzietny(-a)	30,37%
Singiel(-ka) z dziećmi do 3 roku życia	1,02%
Singiel(-ka) z dziećmi od 3 do 10 roku życia	2,27%
Singiel(-ka) z dziećmi powyżej 10 roku życia	6,47%

Źródło: opracowanie własne

Narzędziem badania w etapie trzecim był kwestionariusz wywiadu, który składał się w sumie z 69 pytań, podzielonych na cztery grupy:

- pytania dotyczące poziomu szczęścia, w tym część opracowana zgodnie z metodyką Gallupa – łącznie 20 pytań;
- pytania badające skalę i intensywność zaangażowania mieszkańców w projekty związane z rozwojem i funkcjonowaniem miasta – 6 pytań;
- pytania mierzące poziom lojalności mieszkańców wobec własnego miasta – 7 pytań;
- pytania badające subiektywny odbiór kluczowych subobszarów – łącznie 36 (bez pytań dot. poziomu szczęścia, zaangażowania i lojalności mieszkańców).

Całość badania zrealizowana została przy współpracy z trzema firmami badawczymi – Ariadna, SW Reserach, Fieldstat. Generalnie nie zgłoszono żadnych większych problemów związanych ze zbieraniem danych, a dodatkowe analizy statystyczne, w tym analizy krzyżowe, nie wykazały większych odchyień. Można więc uznać materiał empiryczny za poprawny i właściwy do prowadzonych analiz. Przy założonej próbie szacowany maksymalny dopuszczalny błąd szacunku nie przekracza 5%, co jest zgodne z przyjętymi standardami prowadzenia badań społecznych.

Całość zebranego materiału z etapów pierwszego, drugiego i trzeciego umożliwiła zdefiniowanie 185 mierników w poszczególnych subobszarach. Szczegółową liczbę wskaźników w poszczególnych obszarach i subobszarach prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Liczebność wskaźników w poszczególnych obszarach i subobszarach

OBSZAR	SUBOBSZAR	LICZBA WSKAŹNIKÓW – SUBOBSZARY	LICZBA WSKAŹNIKÓW – OBSZARY
Baza rozwoju	I. Ludność	12	54
	II. Problemy społeczne	9	
	III. Edukacja	12	
	IV. Środowisko	14	
	V. Lojalność	7	
Dobrostan	I. Sytuacja mieszkaniowa	10	68
	II. Infrastruktura życiowa	24	
	III. Bezpieczeństwo	6	
	IV. Zamożność	10	
	V. Kultura i turystyka	6	
	VI. Poziom szczęścia	12	
Praca – perspektywy utrzymania się	I. Gospodarka i przedsiębiorczość	13	23
	II. Rynek pracy	10	
Zarządzanie i współzarządzanie – zasoby i postawy zarządcze	I. Finanse miasta	9	40
	II. Zarządzanie miastem	12	
	III. Aktywność obywatelska	13	
	IV. Zaangażowanie	6	

Źródło: opracowanie własne

Badaniem objęto finalnie 20 miast. Wybrano do niego stolice województw, sejmików itp., ale także miasta, które z perspektywy dynamiki zmian czy znaczenia w regionie warte były uwzględnienia. W pracy nad „Barometrem”, poza koordynatorami, udział wzięli następujący zespół ekspertów:

- dr Kamil Brzeziński – ekspert w zakresie aspektów społecznych,
- Karalina Kakashynskaya – analityk,
- dr Agnieszka Orankiewicz – ekspertka w zakresie finansów publicznych i zarządzania finansami w jednostkach samorządu terytorialnego,
- dr hab. Zbigniew Przygodzki, prof. UŁ – urbanista i ekonomista, ekspert w zakresie zarządzaniu jednostkami samorządu terytorialnego,
- dr hab. Mariusz Sokołowicz, prof. UŁ – urbanista i ekonomista, ekspert w zakresie gospodarki miast i regionów,

- dr hab. Wawrzyniec Rudolf, prof. UŁ – ekspert w zakresie aspektów zarządczych miast,
- dr hab. Maciej Turała, Prof. UŁ – ekspert w zakresie aspektów zarządczych miast,
- Maciej Zabelski – ekspert w sferze budżetu i zarządzania finansami instytucji publicznych,
- dr Małgorzata Żak-Skwierczyńska – specjalistka w zakresie zarządzania rozwojem, obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.

Każdy etap prac był konsultowany z Radą Fundacji „Łódź”, której członkowie przekazali wiele cennych uwag. Projekt był także konsultowany z osobami spoza Rady Programowej Fundacji, między innymi z: dr hab. Ewą Kusideł, prof. UŁ. Wszystkim serdecznie dziękujemy. Dzięki zaangażowaniu tak liczного grona ekspertów i konsultantów projekt zyskał na wartości.

IV. Rozwój Miast w Polsce – Barometr 2024

Barometry i rankingi, jak już stwierdziliśmy, są popularnym sposobem pomiaru i oceny działania osób, organizacji, instytucji, a także miast. Mają one szczególne zastosowanie w sferze edukacji, rozrywki, biznesu, ale także jednostkach samorządu terytorialnego. Ich popularność wynika zarówno z atrakcyjności promocyjnej, jak i w wielu przypadkach – z użyteczności rozwojowej. Przykładem są rankingi szkół wyższych, niezwykle istotne dla oceny pozycji i rozwoju uczelni szczególnie w USA, ale i w Europie. Stają się one także coraz bardziej popularne w pomiarze rozwoju miast, bowiem z jednej strony obrazują dynamikę zmian, a z drugiej – wskazują zarówno na obszary warte poprawy, jak i na te, które stanowią mocne strony.

Wieloetapowa i wieloobszarowa metodyka zbierania danych, wyliczania wskaźników pozwoliła na zbudowanie rankingu rozwoju miast – pierwszego tego typu rankingu w Polsce. Jego zwycięzcą został Kraków. Na drugim miejscu uplasował się Gdańsk, a trzecie miejsce na podium zajął Wrocław. Czwarte, nieco pechowe miejsce, bo poza podium, zajął Poznań – tabela 3.

Tabela 3. Zagregowany wskaźnik rozwoju Łodzi na tle innych miast

	WSKAŹNIK ROZWOJU MIAST (MAX 100 PKT.)	POZYCJA W RANKINGU
KRAKÓW	63,5	1
GDAŃSK	60,8	2
WROCŁAW	60,4	3
POZNAŃ	54,8	4
OPOLE	53,9	5
GLIWICE	51,8	6
KATOWICE	51,4	7
RZESZÓW	50,9	8
TORUŃ	47,2	9
ZIELONA GÓRA	44,5	10
SZCZECIN	43,4	11
GDYNIA	43,3	12
LUBLIN	41,8	13
OLSZTYN	41,4	14
GORZÓW WIELKOPOLSKI	40,9	15
BYDGOSZCZ	39,3	16
BIAŁYSTOK	39,0	17
ŁÓDŹ	35,1	18
KIELCE	34,8	19

Źródło: opracowanie własne

Miasta, wśród poddanych ocenie, które mają najwięcej do zrobienia, to Kielce, Łódź oraz Białystok. Nie dziwi więc, że mają one wiele do nadrobienia praktycznie we wszystkich analizowanych obszarach (Baza rozwoju, Dobrostan, Praca i perspektywy utrzymania się, Zarządzanie i współzarządzanie miastem) – tabela 4 (miejsce a w nawiasie podano wartość wskaźnika – w kolejnych analizach zastosowano podobne podejście do prezentacji wyników). Z tej zasady wyłamuje się Białystok, który w obszarze „Bazy rozwoju” ma relatywnie wysoki wynik i zajmuje w tej kategorii siódme miejsce.

Tabela 4. Zagregowany wskaźnik rozwoju miast w Polsce – obszary analizy

	BAZA ROZWOJU	DOBROSTAN	PRACA I PERSPEKTYWY UTRZYMANIA SIĘ	ZARZĄDZANIE I WSPÓLZARZĄDZANIE – ZASOBY I POSTAWY ZARZĄDCZE
BIAŁYSTOK	7 (51,0)	14 (44,3)	19 (16,9)	18 (43,6)
BYDGOSZCZ	17 (36,9)	15 (43,6)	16 (27,6)	10 (49,1)
GDAŃSK	2 (63,9)	2 (61,9)	6 (55,6)	1 (61,6)
GDYNIA	13 (44,0)	9 (49,2)	15 (30,0)	9 (50,0)
GLIWICE	12 (45,0)	12 (46,8)	5 (58,6)	6 (56,6)
GORZÓW WIELKOPOLSKI	15 (41,0)	17 (39,2)	9 (37,1)	14 (46,4)
KATOWICE	16 (39,2)	11 (46,8)	4 (60,9)	3 (58,6)
KIELCE	19 (31,4)	19 (35,6)	17 (27,3)	15 (44,7)
KRAKÓW	1 (65,2)	1 (67,3)	1 (64,0)	4 (57,4)
LUBLIN	9 (48,5)	8 (49,9)	18 (24,3)	16 (44,4)
ŁÓDŹ	18 (33,3)	18 (36,4)	14 (31,5)	19 (39,3)
OLSZTYN	14 (42,0)	16 (42,1)	12 (34,0)	11 (47,5)
OPOLE	6 (53,2)	7 (50,1)	7 (51,0)	2 (61,3)
POZNAŃ	5 (54,7)	5 (55,2)	2 (62,7)	12 (46,7)
RZESZÓW	4 (55,0)	4 (55,8)	8 (40,9)	8 (51,9)
SZCZECIN	10 (47,1)	13 (44,8)	11 (35,2)	13 (46,6)
TORUŃ	11 (46,0)	6 (55,1)	13 (31,9)	7 (55,9)
WROCŁAW	3 (62,0)	3 (60,7)	3 (61,7)	5 (57,1)
ZIELONA GÓRA	8 (48,7)	10 (48,5)	10 (37,0)	17 (43,6)

Źródło: opracowanie własne

Wśród miast, które znajdują się na podium najlepiej rozwijających się (Kraków, Gdańsk, Wrocław) pewne odchylenie od wysokich ocen zanotował Gdańsk w obszarze „Praca i perspektywy utrzymania się” (miejsce 6), co można uznać za obszar (lukę) dla tego miasta do zaadresowania. W mniejszym stopniu wniosek ten można także odnieść do Krakowa w obszarze „Zarządzanie i współzarządzanie” (miejsce 4).

Pogłębieniem powyższej analizy jest analiza subobszarów, które stanowią składowe obszarów wpływające na rozwój poszczególnych miast – tabela 5.

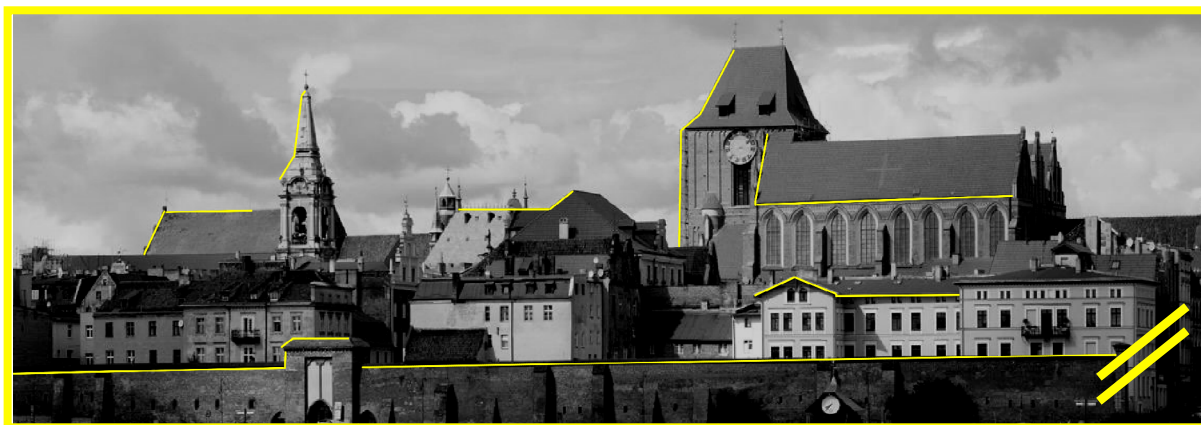

Tabela 5. Zagregowany wskaźnik rozwoju miast w Polsce – subobszary

		Białystok	Bydgoszcz	Gdańsk	Gdynia	Gliwice	Gorzów Wielkopolski	Katowice	Kielce	Kraków	Lublin	Łódź	Olsztyn	Opole	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Toruń	Zielona Góra	Wrocław
Baza rozwoju	I. Ludność	8 (53,6)	18 (33)	3 (72,8)	10 (46,7)	16 (42,1)	13 (44,6)	15 (43)	17 (35,8)	1 (80,7)	9 (49)	19 (20,9)	11 (46,1)	6 (59,2)	4 (71)	5 (68,1)	12 (45,3)	14 (43,2)	7 (56,8)	2 (78,4)
	II. Problemy społeczne	11 (47,6)	17 (37,9)	5 (59,4)	12 (47,4)	7 (53,8)	14 (44,6)	13 (45,6)	19 (23,9)	1 (68)	16 (39,9)	18 (24,4)	15 (40,8)	2 (65,9)	9 (50,6)	3 (61,8)	10 (47,8)	8 (50,7)	4 (61)	6 (55,6)
	III. Edukacja	5 (53,1)	19 (19,4)	6 (51,3)	18 (22)	8 (49,8)	16 (28,1)	10 (44,9)	15 (31,0)	1 (68,5)	4 (53,5)	12 (41,8)	14 (34,9)	7 (51,2)	2 (60,6)	9 (47,2)	13 (37,9)	11 (42,2)	17 (28)	3 (59,3)
	IV. Środowisko	1 (58,5)	7 (47,8)	2 (57)	3 (53)	19 (29,1)	11 (44,3)	18 (33,3)	14 (40,8)	15 (40,7)	4 (52)	17 (37)	6 (50,2)	13 (42)	16 (40)	5 (50,7)	8 (45,5)	9 (44,6)	10 (44,4)	12 (42,4)
	V. Lojalność	15 (42,3)	13 (46,5)	1 (79,2)	7 (50,9)	8 (50,5)	14 (43,1)	18 (29,2)	19 (25,6)	3 (68)	10 (48,3)	15 (42,3)	17 (38)	11 (47,6)	6 (51,6)	12 (47,2)	4 (59,1)	9 (49,4)	5 (53,6)	2 (74,4)
Dobrostan	I. Sytuacja mieszkaniowa	16 (38,1)	9 (48,3)	6 (54,6)	17 (33,7)	18 (33,6)	14 (39,1)	4 (55,9)	19 (33,3)	2 (65,2)	10 (47,3)	7 (52,2)	15 (38,6)	11 (45,4)	3 (62,8)	5 (55,8)	12 (45,1)	8 (51)	13 (44,9)	1 (65,8)
	II. Infrastruktura życiowa	7 (55,6)	11 (52,1)	13 (46,8)	16 (44,6)	8 (54,6)	1 (67,5)	2 (60,1)	12 (51,3)	17 (42,9)	5 (58,4)	19 (34,9)	4 (59,5)	3 (59,8)	15 (45,2)	10 (53)	14 (46,4)	6 (56,1)	9 (54)	18 (38)
	III. Bezpieczeństwo	3 (82,8)	9 (66,5)	8 (67,2)	2 (83)	15 (54,4)	13 (59,7)	19 (23,7)	14 (57,9)	7 (67,4)	1 (85,6)	18 (47,2)	10 (66,2)	6 (69,2)	12 (60,5)	4 (75,4)	17 (48)	5 (69,8)	11 (61,8)	16 (48,1)
	IV. Zamożność	19 (25,7)	15 (29,5)	3 (67,2)	5 (57,2)	9 (41,7)	16 (29,3)	6 (50,6)	12 (30,2)	1 (83,5)	14 (29,8)	18 (26,0)	10 (39)	11 (36,7)	4 (63,4)	7 (44,2)	17 (28,9)	13 (30,1)	8 (43,3)	2 (72,2)
	V. Kultura i turystyka	18 (15,6)	16 (24)	5 (46,8)	17 (27)	10 (36,3)	19 (8,5)	7 (40,2)	15 (24,6)	1 (63,3)	11 (33,7)	9 (36,8)	17 (17,6)	12 (30,2)	4 (48,3)	6 (43,9)	13 (27,4)	2 (62,5)	8 (37,6)	3 (52,3)
	VI. Poziom szczęścia	13 (48,1)	15 (40,9)	1 (88,8)	11 (49,8)	7 (60,1)	17 (30,9)	10 (50,4)	19 (16,2)	3 (81,9)	14 (44,5)	18 (21,3)	16 (31,7)	8 (59,4)	9 (50,8)	5 (62,6)	7 (73,2)	6 (61,2)	12 (49,3)	2 (87,7)
Praca – perspektywy utrzymania się	I. Gospodarka i przedsiębiorczość	18 (22,8)	19 (18,5)	4 (53,3)	16 (30,2)	4 (53,3)	15 (30,5)	6 (46,5)	14 (30,9)	1 (66,6)	12 (32,6)	9 (38,7)	17 (27,8)	7 (44,7)	2 (60,8)	8 (43,5)	12 (32,6)	10 (34)	11 (33,9)	3 (60,5)
	II. Rynek pracy	19 (10,9)	13 (36,7)	6 (58)	14 (29,9)	3 (63,9)	8 (43,8)	7 (75,3)	17 (23,8)	5 (61,4)	18 (16)	16 (24,4)	9 (40,2)	7 (57,4)	2 (64,7)	11 (38,3)	12 (37,9)	14 (29,9)	9 (40,2)	4 (62,9)
Zarządzanie i współzarządzanie – zasoby i postawy zarządcze	I. Finanse miasta	17 (29,1)	16 (30,4)	4 (64)	13 (33,8)	6 (60,7)	12 (37,3)	7 (59,9)	18 (26,8)	5 (63,4)	14 (31,2)	10 (42,9)	9 (45,9)	3 (64,7)	2 (65,6)	15 (30,6)	8 (58,4)	19 (26,1)	11 (37,7)	1 (67,2)
	II. Zarządzanie miastem	13 (45,9)	3 (59)	1 (62,8)	12 (47,6)	4 (57,1)	9 (49,9)	8 (51,8)	14 (44,3)	19 (34,2)	17 (40,4)	18 (37,8)	6 (55,7)	7 (54,8)	5 (56,4)	10 (49,3)	2 (59,6)	11 (47,7)	16 (42,1)	15 (43,6)
	III. Aktywność obywatelska	16 (30,2)	17 (29,2)	9 (50,6)	7 (52,2)	12 (45,2)	19 (22,7)	1 (63,4)	10 (49,2)	5 (55)	11 (46,5)	15 (35,5)	13 (40,9)	6 (53,1)	4 (55,2)	3 (57,2)	18 (27,1)	2 (58,3)	14 (37,7)	8 (52,1)
	IV. Zaangażowanie	7 (69,2)	2 (77,6)	7 (69,2)	9 (66,4)	11 (63,5)	4 (75,7)	13 (59,2)	14 (58,6)	3 (76,8)	12 (59,5)	18 (41,1)	16 (47,3)	5 (72,4)	19 (9,6)	6 (70,4)	17 (41,3)	1 (91,3)	15 (57)	10 (65,4)

Źródło: opracowanie własne

Tak szeroki i złożony zakres dostępnych danych wymaga dalszej i nakierowanej na konkretne miasta analizy. Niemniej już na tej tylko podstawie można wskazać te obszary, z którymi poszczególne miasta mają większy problem (luki czy deficyty rozwojowe)

i takie, które stanowią atuty danego miasta. Na przykład Kraków, zwycięzca rankingu, ma wyraźne problemy z subobszarami „Środowisko”, „Infrastruktura życiowa” oraz „Zarządzanie miastem”. Gdańsk zaś winien więcej miejsca poświęcić obok „Infrastruktury życiowej” także „Aktywności obywatelskiej” i „Bezpieczeństwu”.

Ten ogólny ogląd sytuacji już niesie wiele wartości informacyjnych. Jednocześnie wywołać może wiele dyskusji. Obraz, jaki wyłania się z barometru, pokazuje, że są zwycięzcy i Ci, którzy gonią liderów – jak w każdym rankingu. To forma gry o sumie zerowej. Niemniej jednak można te wyniki potraktować jako motywator. Dla tych, którzy są na podium, aby w przyszłości starali się utrzymać tę pozycję. A dla pozostałych, aby poszukiwać sfer możliwych do wzmocnienia bądź poprawy. Wyniki te pokazują także, od których miast można czerpać dobre wzorce w zakresie poszczególnych obszarów czy subobszarów. Analiza benchmarkingowa może być efektywną metodą rozwoju.

Jednocześnie trzeba dostrzec, iż wyniki te są w sposób naturalny obciążone specyfiką miast – posiadanymi zasobami, historią, położeniem i uwarunkowaniami naturalnymi, a także kontekstem społeczno-politycznym. Jak nie ma dwóch takich samych osób, nie ma dwóch takich samych miast. Nie zwalnia to jednak z obowiązku intelektualnej refleksji i poszukiwania kreatywnych i efektywnych sposobów rozwoju. Możliwe to jest także poprzez analizę szczegółowych wyników badań. Część z nich dostępna jest w dalszej części raportu.

V. Rozwój Miast w Polsce – perspektywa mieszkańców

Przyjęta dla realizacji projektu „Barometr Rozwoju Miast 2024” metodyka zakładała wykorzystanie różnych źródeł danych czy różnych metod badania. Jednak kluczowym założeniem badania była potrzeba zderzenia „twardych” wskaźników o bardzo zróżnicowanym charakterze (społeczne, ekonomiczne, kulturalne, demograficzne, edukacyjne itp.) z perspektywą mieszkańców. W finalnym rozrachunku bowiem to nie „zimne” wskaźniki, ale emocje, doświadczenia czy wrażenia mieszkańców decydują o odczuwanej jakości życia. Jest ona bowiem często wynikową poziomą oczekiwań i stopnia ich realizacji. Dlatego też w tabeli 6 wyodrębnione zostały wyniki dla pierwszych dwóch etapów projektu, które oparte były wyłącznie na wskaźnikach budowanych w oparciu o źródła wtórne oraz dla etapu trzeciego opartego na subiektywnej ocenie mieszkańców.

Tabela 6. Wskaźnik rozwoju miast w Polsce – perspektywa mieszkańców

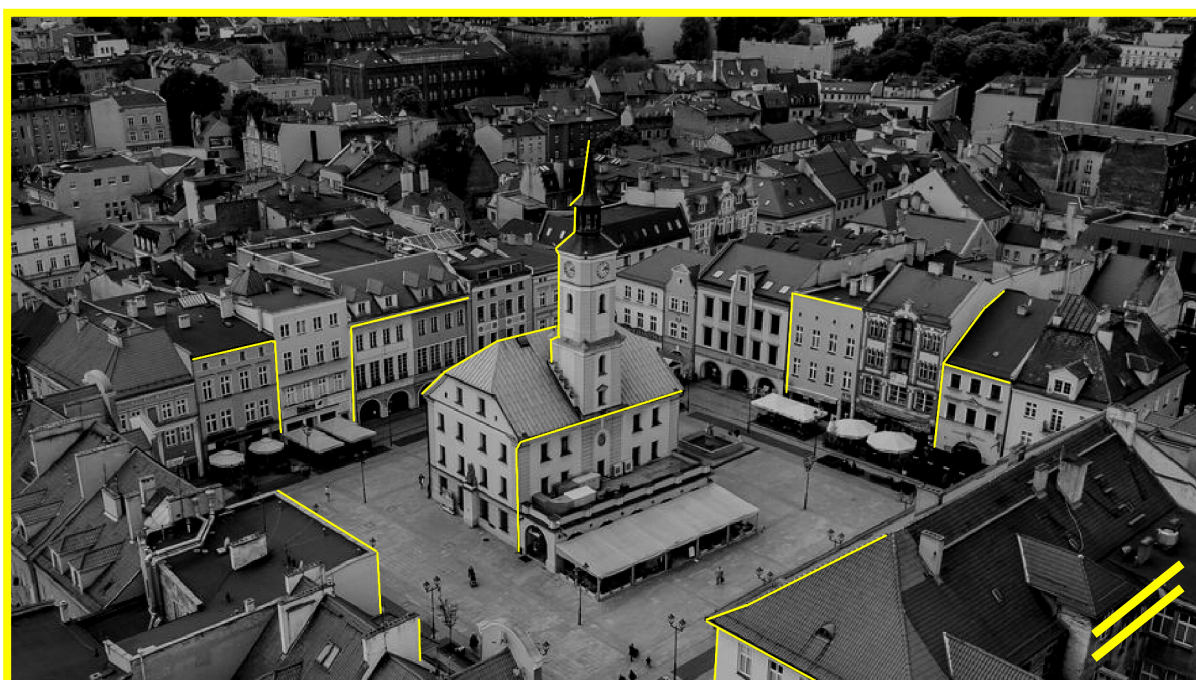
	POZYCJA W RANKINGU OGÓLNYM	OCENA ROZWOJU MIAST W OPARCIU O WSKAŹNIKI ZE ŹRÓDEŁ WTÓRNYCH (EATP I i II)	OCENA ROZWOJU MIAST Z PERSPEKTYWY MIESZKAŃCÓW (ETAP III)
KRAKÓW	1 (63,5)	5 (50,8)	1 (84,5)
GDAŃSK	2 (60,8)	9 (47,1)	2 (82,4)
WROCŁAW	3 (60,4)	8 (47,7)	3 (76,4)
POZNAŃ	4 (54,8)	1 (56,1)	4 (57,3)
OPOLE	5 (53,9)	2 (55,5)	9 (47,6)
GLIWICE	6 (51,8)	4 (53,2)	10 (46,1)
KATOWICE	7 (51,4)	3 (55,0)	6 (50,1)
RZESZÓW	8 (50,9)	7 (49,2)	7 (48,4)
TORUŃ	9 (47,2)	12 (44,9)	8 (47,8)
ZIELONA GÓRA	10 (44,5)	11 (45,7)	11 (42,2)
SZCZECIN	11 (43,4)	18 (36,9)	5 (53,9)
GDYNIA	12 (43,3)	15 (40,3)	12 (41,0)
LUBLIN	13 (41,8)	14 (42,6)	13 (40,4)
OLSZTYN	14 (41,4)	6 (49,6)	18 (23,2)
GORZÓW WIELKOPOLSKI	15 (40,9)	10 (46,8)	17 (29,4)
BYDGOSZCZ	16 (39,3)	16 (39,9)	15 (34,3)
BIAŁYSTOK	17 (39,0)	17 (37,1)	14 (39,8)
ŁÓDŹ	18 (35,1)	19 (36,7)	16 (34,1)
KIELCE	19 (34,8)	13 (43,5)	19 (12,9)

Źródło: opracowanie własne

Analiza zawartych w tabeli 6 wyników pozwala na sformułowanie kilku niezwykle ciekawych wniosków. Po pierwsze w większym stopniu o wyniku końcowym decydują opinie i punkt widzenia mieszkańców niż „bezemocjonalna” analiza prowadzona w oparciu o „twarde” wskaźniki. Widać to, w szczególnie wyraźny sposób, w przypadku miast, które zajęły w rankingu ogólnym pierwsze trzy miejsca. Nie uzyskują one bowiem najlepszych wyników na bazie samej analizy wskaźnikowej (etap pierwszy i drugi), a mimo to ich pozycje pokrywają się z tymi, które pozwolili im zająć mieszkańcy. Podobną zasadę można zauważyć w przypadku Szczecina.

Po drugie wyjątkiem od wskazanej wyżej reguły jest zdobywca czwartego miejsca – Poznań, który, jeśliby ranking tworzony był w oparciu wyłącznie o dane ze źródeł wtórnych zyskałby pozycję lidera. Jednak opinie mieszkańców trzech wcześniej wspomnianych miast (Kraków, Gdańsk, Wrocław) sprawiły, że to one zajęły miejsca na podium. Podobny wniosek można sformułować także w odniesieniu do Opola, Gliwic czy Olsztyna. W tych miastach mieszkańcy byli także znacznie bardziej krytyczni i mimo, że „twarde” wskaźniki były dla tych miast relatywnie pozytywne, to ocena mieszkańców okazała się mniej przychylna.

Po trzecie wreszcie stopień zróżnicowania uzyskiwanych wyników w oparciu o analizę wskaźnikową jest znacznie mniejszy niż w przypadku opinii wyrażanych przez mieszkańców. W pierwszym przypadku różnica między najlepszym a najłabszym miastem wynosi 28,7 punktu, a w przypadku ocen mieszkańców – aż 71,6. Pokazuje to rolę emocji, ale także energii i możliwości jakie wiążą się z mieszkańcami wspierającymi bądź kontestującymi działania miasta. Te wnioski pogłębiane są w analizie dotyczącej odczuwanego przez mieszkańców poziomu szczęścia oraz ich gotowości do zaangażowania się w rozwój miasta.

VI. Miasta Szczęśliwe

Idea „miasta szczęśliwego” nawiązuje do koncepcji Charlesa Montgomery’ego i opiera się na przekonaniu, że miejsca, w których mieszkamy, wpływają na nasze zdrowie i szczęście. Montgomery podkreśla znaczenie projektowania przestrzeni miejskich w taki sposób, aby sprzyjały interakcji społecznej, aktywności fizycznej i poczuciu przynależności. W jego koncepcji istotne są elementy takie jak dostępność przestrzeni publicznych, przyjazność dla pieszych i rowerzystów, zrównoważony transport oraz równowaga między życiem prywatnym a życiem społecznym. Tworzenie „miast szczęśliwych” wymaga integracji różnych dziedzin, takich jak architektura, urbanistyka, socjologia i ekonomia, aby stworzyć miejsca, które wspierają dobrostan wszystkich mieszkańców.

W naszych badaniach, poza oceną tych aspektów, które determinują postrzeganie naszego szczęśliwego życia w kontekście miejsca zamieszkania (rozwój miasta, poziom bogactwa, estetyka, atmosfera miejsca, poziom zaufania itp.), wykorzystana została metoda pomiaru emocji i odczuwanych pozytywnych i negatywnych doświadczeń opracowana przez Instytut Gallupa. Opiera się ona na 10 głównych stwierdzeniach, z których pięć mierzy Indeksy Pozytywnych, a kolejnych pięć – Indeks Negatywnych Doświadczeń. Takie podejście umożliwia pomiar niematerialnych aspektów życia, w szczególności uczuć i emocji, których tradycyjne wskaźniki ekonomiczne czy nawet społeczne nie będą miały możliwości uchwycenia. Pomiar ten realizowany jest od prawie 20 lat na całym świecie.

Zebrane dane pozwoliły zbudować ranking „szczęśliwych miast”, a właściwie miast, których mieszkańcy odczuwają najwyższy poziom pozytywnych doświadczeń, najniższy poziom negatywnych doświadczeń, wskazują na dobrą atmosferę, dynamizujący się rozwój miasta, wysoką estetykę, dobrą atmosferę, poziom życia itp. Biorąc wszystkie te emocje i odczucia pod uwagę najbardziej „szczęśliwym miastem” w Polsce jest Gdańsk, na drugim miejscu uplasował się Wrocław, a na trzecim – Kraków (tabela 7). Wyniki pierwszych trzech miast są więc zbieżne, choć z inną kolejnością, z ogólnym rankingiem rozwoju miast.

Tabela 7. Ranking Szczęśliwych Miast

	POZYCJA W RANKINGU OGÓLNYM	POZIOM SZCZĘŚCIA ODCZUWANY PRZEZ MIESZKAŃCÓW
KRAKÓW	1 (63,5)	3 (81,9)
GDAŃSK	2 (60,8)	1 (88,8)
WROCŁAW	3 (60,4)	2 (87,7)
POZNAŃ	4 (54,8)	9 (50,8)
OPOLE	5 (53,9)	8 (59,4)
GLIWICE	6 (51,8)	7 (60,1)
KATOWICE	7 (51,4)	10 (50,4)
RZESZÓW	8 (50,9)	5 (62,6)
TORUŃ	9 (47,2)	6 (61,2)
ZIELONA GÓRA	10 (44,5)	12 (49,3)
SZCZECIN	11 (43,4)	4 (73,2)
GDYNIA	12 (43,3)	11 (49,8)
LUBLIN	13 (41,8)	14 (44,5)
OLSZTYN	14 (41,4)	16 (31,7)
GORZÓW WIELKOPOLSKI	15 (40,9)	17 (30,9)
BYDGOSZCZ	16 (39,3)	15 (40,9)
BIAŁYSTOK	17 (39,0)	13 (48,1)
ŁÓDŹ	18 (35,1)	18 (21,3)
KIELCE	19 (34,8)	19 (16,2)

Źródło: opracowanie własne

Miasta o najniższym odczuwanym poziomie szczęścia to Kielce, Łódź i Gorzów Wielkopolski. Wskazać także należy na dwa miasta, w których wskaźnik poziomu szczęścia różni się znacząco od rankingu ogólnego. Pierwszym z nich jest Poznań, gdzie mieszkańcy, mimo wysokiego miejsca w rankingu ogólnym, nie należą do najbardziej szczęśliwych wśród badanych miast. Drugim jest Szczecin, w którym miejsce w rankingu ogólnym nie oddaje znacznie pozytywniejszych emocji i odczuć związanych z miastem i toczonym w nim życiu przez Szczecinian.

Wyłączenie Warszawy z analiz było działaniem świadomym. Miało ono na celu uniknięcie zniekształcenia wyników przez wpływ miasta znacznie większego, zasobniejszego, o innym potencjale i uwarunkowaniach. Niemniej warto spojrzeć na wybrane elementy całego projektu przez pryzmat wybranych obszarów czy subobszarów. Jednym z nich jest poziom szczęścia. Gdyby uwzględnić Warszawę w tym rankingu (tabela 8) to okazałoby się, że nie zajęłaby pierwszego miejsca, a została zlokalizowana na miejscu piątym. Odczuwany poziom szczęścia jest funkcją oczekiwań, które prawdopodobnie w Warszawie są wyższe. Stolica także może przysparzać mieszkańcom nieco uciążliwości związanych z codziennym życiem, ale także umiejscowieniem w niej wielu instytucji rządowych i międzynarodowych.

Tabela 8. Ranking Szczęśliwych Miast z uwzględnieniem Warszawy

	POZYCJA W RANKINGU OGÓLNYM	POZIOM SZCZĘŚCIA ODCZUWANY PRZEZ MIESZKAŃCÓW
KRAKÓW	1 (63,5)	3 (80,6)
GDAŃSK	2 (60,8)	1 (88,0)
WROCŁAW	3 (60,4)	2 (86,0)
POZNAŃ	4 (54,8)	13 (49,3)
OPOLE	5 (53,9)	9 (58,8)
GLIWICE	6 (51,8)	8 (59,0)
KATOWICE	7 (51,4)	10 (50,1)
RZESZÓW	8 (50,9)	6 (62,6)
TORUŃ	9 (47,2)	7 (60,5)
ZIELONA GÓRA	10 (44,5)	12 (49,7)
SZCZECIN	11 (43,4)	4 (71,9)
GDYNIA	12 (43,3)	11 (49,8)
LUBLIN	13 (41,8)	15 (44,5)
OLSZTYN	14 (41,4)	17 (33,0)
GORZÓW WIELKOPOLSKI	15 (40,9)	18 (31,5)
BYDGOSZCZ	16 (39,3)	16 (41,3)
BIAŁYSTOK	17 (39,0)	14 (48,2)
ŁÓDŹ	18 (35,1)	19 (20,9)
KIELCE	19 (34,8)	20 (17,6)
WARSZAWA	-	5 (69,0)

Źródło: opracowanie własne

Ocena szczęśliwości miast w części oparta była na metodyce stosowanej przez Instytut Gallupa. Zakłada ona ewaluację odczuwanego szczęścia przez pryzmat pozytywnych i negatywnych doświadczeń, z jakimi mieszkańcy mieli do czynienia w ostatnich dniach. Badania przeprowadzone na przełomie marca i kwietnia 2024 wskazują, że mieszkańcy Rzeszowa, Opola i Gdańska mieli najwięcej powodów do uśmiechu i radości. Jednocześnie Łodzianie, Białostoczanie i Poznaniacy są raczej najmniej zadowoleni – tabela 9.

Tabela 9. Indeks Pozytywnych Doświadczeń według miast

	POZYCJA W RANKINGU NA PODSTAWIE INDEKSU POZYTYWNYCH DOŚWIADCZEŃ
RZESZÓW	1
OPOLE	2
GDAŃSK	3
SZCZECIN	4
TORUŃ	5
BYDGOSZCZ	6
ZIELONA GÓRA	7
LUBLIN	8
KATOWICE	9
KIELCE	10
GLIWICE	11
WROCŁAW	12
GDYNIA	13
OLSZTYN	14
KRAKÓW	15
GORZÓW WIELKOPOLSKI	16
POZNAŃ	17
BIAŁYSTOK	18
ŁÓDŹ	19

Źródło: opracowanie własne

Indeks Pozytywnych Doświadczeń jest w metodyce Instytutu Gallupa konfrontowany z doświadczeniami negatywnymi. Tych najwięcej mieli mieszkańcy Olsztyna, Gdańska i Kielc – tabela 10. Szczególnie interesujący jest wynik dotyczący Gdańska. Wskazuje on na dużą polaryzację wyrażanych emocji pozytywnych i negatywnych. Innymi słowy w Gdańsku wiele było osób o pozytywnych doświadczeniach, ale także wielu Gdańszczyzan wskazuje na te negatywne, które obniżają jakość życia.

Tabela 10. Indeks Negatywnych Doświadczeń według miast

	POZYCJA W RANKINGU NA PODSTAWIE INDEKSU NEGATYWNYCH DOŚWIADCZEŃ
OLSZTYN	1
GDAŃSK	2
KIELCE	3
BYDGOSZCZ	4
ZIELONA GÓRA	5
KATOWICE	6
GORZÓW WIELKOPOLSKI	7
BIAŁYSTOK	8
RZESZÓW	9
KRAKÓW	10
GDYNIA	11
LUBLIN	12
WROCŁAW	13
OPOLE	14
GLIWICE	15
ŁÓDŹ	16
TORUŃ	17
POZNAŃ	18
SZCZECIN	19

Źródło: opracowanie własne

Z drugiej strony Mieszkańcy Szczecina, Poznania i Torunia wskazują, że mają najmniej powodów do niezadowolenia i jest wśród nich najmniejsza grupa osób, które doświadczały negatywnych zdarzeń. I znowu ciekawa, nieoczywista obserwacja odnosząca się tym razem do Poznania i Łodzi. Odsetek osób doświadczających pozytywnych zdarzeń jest tam jednym z najmniejszych, a jednocześnie niewielka jest też grupa wyrażająca swoje niezadowolenie związane z przytrafiającymi się im zdarzeniami. Takie wyniki skłaniać muszą do bliższego przyjrzenia się im oraz pogłębionej analizy.

VII. Miasta Współtworzone

W projekcie „Barometr Rozwoju Miast 2024”, poza zestawem wskaźników mierzących zróżnicowane obszary rozwoju miast, przyjęto trzy dodatkowe perspektywy opisujące silne i rozwijające się miasta. Są nimi omówiony już wymiar „miast szczęśliwych” oraz wymiar miast współtworzonych z mieszkańcami przywiązanymi emocjonalnie do swojego miasta. Jak wcześniej zauważono, współczesne miasta odznaczają się dużą złożonością istniejących systemów, zdarzeń, procesów, zwykle silnie powiązanych i współzależnych, które rozwijają się wielowymiarowo z jednoczesnym przymusem adresowania wielu pojawiających się jednocześnie, czasem także nieoczekiwane, wyzwań.

Receptą, która wspiera rozwój miast funkcjonujących w takich kontekstach, jest idea miast współtworzonych. Jest ona powiązana z koncepcją miasta „dobrze nastrojonego” (Rose, 2017). Kluczowe warunki budowania silnych i rozwijających się miast przyszłości obejmują pięć głównych obszarów – spójność, cyrkularność, odporność, wspólnota i współczucie. Te pięć obszarów rozpisane są na bardziej szczegółowe rekomendacje, takie jak: inteligentny wzrost, partycypacja społeczna, biokompleksowość, samoorganizacja, metabolizm miast, ekonomia ekologiczna, infrastruktura naturalna, biofilia, zielone budynki, zielona urbanistyka, ogrody miejskie, recykling, żyjące budynki, sieci społeczne, ekosystem poznawczy, nierówności dochodowe i inne rozwiązania, które winny być rozwijane przez współczesne miasta. I nie są to jedynie puste hasła. Dlatego też tak istotna jest współpraca, zaangażowanie i energia wszystkich interesariuszy, którzy mogą wnieść wartość w rozwój miasta. Idea współtworzenia to coś więcej niż zwykła partycypacja. Wiąże się ona bowiem z przyjmowaniem odpowiedzialności, rzetelnością realizacji, oddaniem sprawie i pewną formą poświęcenia. Ponadto wymaga ona zmiany formuły funkcjonowania administracji miasta, która z roli wykonawcy wchodzi w rolę inicjatora, pomocnika, moderatora czy partnera. Przykłady miast budowanych w oparciu o idee open innovation, crowdsourcingu, innowacji społecznych itp. wskazują na potencjał, jaki niesie taka formuła funkcjonowania i rozwoju miasta.

Mając to wszystko na uwadze, podjęto wysiłek zaprojektowania i włączenia do badań narzędzi, które mierzyłyby poziom zaangażowania mieszkańców w projekty miejskie. Do tego celu wykorzystano znany w zarządzaniu praktyczny model „hierarchii efektów” i zidentyfikowano sześć kluczowych poziomów zaangażowania mieszkańców. Dwa z nich mają charakter kognitywny (świadomość, wiedza), trzy – afektywny (postawa, planowanie, rekomendacje) i jeden – behawioralny (decyzja o zaangażowaniu). Zintegrowany wskaźnik zaangażowania mieszkańców we współtworzenie miast przedstawia tabela 11. Wyniki wskazują, że miasta z największą grupą mieszkańców angażujących się we współtworzenie to Toruń, Kraków oraz Bydgoszcz. Na drugim biegunie – miasta z najniższym wskaźnikiem zaangażowania mieszkańców – znalazły się Poznań, Szczecin i Łódź. W pierwszym przypadku można więc traktować zaangażowanie jako aktywo tych miast, a w drugim – jako wyraźną lukę (bądź deficyt rozwojowy), która winna być zaadresowana.

Tabela 11. Ranking Miast Współtworzonych

	POZYCJA W RANKINGU OGÓLNYM	POZIOM ZAANGAŻOWANIA MIESZKAŃCÓW
KRAKÓW	1 (63,5)	3 (76,8)
GDAŃSK	2 (60,8)	7/8 (69,2)
WROCŁAW	3 (60,4)	10 (65,4)
POZNAŃ	4 (54,8)	19 (9,6)
OPOLE	5 (53,9)	5 (72,4)
GLIWICE	6 (51,8)	11 (63,5)
KATOWICE	7 (51,4)	13 (59,2)
RZESZÓW	8 (50,9)	6 (70,4)
TORUŃ	9 (47,2)	1 (91,3)
ZIELONA GÓRA	10 (44,5)	15 (57)
SZCZECIN	11 (43,4)	17 (41,3)
GDYNIA	12 (43,3)	9 (66,4)
LUBLIN	13 (41,8)	12 (59,5)
OLSZTYN	14 (41,4)	16 (47,3)
GORZÓW WIELKOPOLSKI	15 (40,9)	4 (75,7)
BYDGOSZCZ	16 (39,3)	2 (77,6)
BIAŁYSTOK	17 (39,0)	7/8 (69,2)
ŁÓDŹ	18 (35,1)	18 (41,1)
KIELCE	19 (34,8)	14 (58,6)

Źródło: opracowanie własne

Opracowanie skutecznych metod, czy to wzmocnienia aktywów, czy to redukcji luk, winno być poprzedzone wnikliwą analizą danych szczegółowych w odniesieniu do każdego z miast. Są bowiem na przykład takie miasta jak Gdańsk czy Łódź, które uzyskują całkiem dobre wyniki w górnej części lejka (poziom kognitywny), ale przegrywają na poziomie emocjonalnym (afektywnym) i behawioralnym tabela 12. Innymi słowy mieszkańcy mają świadomość i wiedzę na temat potrzeby zaangażowania się w rozwój miasta, ale jednocześnie odznaczają się negatywną postawą i niską aktywnością. Skrajnym przykładem są Poznań i Szczecin, w których prace nad włączaniem mieszkańców w projekty miejskie zacząć należy praktycznie od zera.

Tabela 12. Miasta Współtworzone – poziomy zaangażowania mieszkańców

	ŚWIADOMOŚĆ	WIEDZA	POSTAWA	PLANOWANIE	DZIAŁANIE	REKOMENDACJA
BIAŁYSTOK	10 (49,9%)	5 (77,8%)	11 (34,8%)	10 (27,9%)	6 (19,6%)	9 (44,9%)
BYDGOSZCZ	7 (53,9%)	10 (75,4%)	6 (36,9%)	8 (29,1%)	1 (22,9%)	5 (47,3%)
GDAŃSK	2 (59,4%)	4 (78,1%)	17 (31,5%)	9 (28,4%)	16 (14,2%)	6 (47,1%)
GDYNIA	15 (47,1%)	8 (76,7%)	10 (34,9%)	3 (31,6%)	12 (16,5%)	7 (45,6%)
GLIWICE	12 (49,1%)	7 (76,8%)	12 (34,7%)	13 (27,4%)	8 (18,7%)	13 (42,4%)
GORZÓW WIELKOPOLSKI	14 (47,1%)	12 (73,8%)	2 (39,8%)	1 (32,0%)	2 (21,7%)	3 (48,9%)
KATOWICE	11 (49,2%)	9 (75,6%)	13 (33,9%)	11 (27,8%)	11 (17,2%)	15 (42%)
KIELCE	19 (39,6%)	13 (73,6%)	9 (35,0%)	6 (29,5%)	7 (18,9%)	2 (48,9%)
KRAKÓW	1 (61,3%)	3 (78,6%)	8 (35,9%)	7 (29,1%)	13 (16,4%)	11 (43,2%)
LUBLIN	4 (55,1%)	6 (77,1%)	15 (32,7%)	17 (25,8%)	14 (14,6%)	14 (42,2%)
ŁÓDŹ	6 (53,9%)	11 (75,1%)	18 (29,5%)	18 (22,6%)	17 (13,1%)	18 (34,7%)
OLSZTYN	18 (43,1%)	18 (71,5%)	16 (32,7%)	14 (27,2%)	9 (18,1%)	12 (42,6%)
OPOLE	8 (51,9%)	16 (72,4%)	3 (38,0%)	4 (31,1%)	3 (20,8%)	4 (47,8%)
POZNAŃ	16 (46,5%)	17 (71,7%)	19 (24,2%)	19 (17,4%)	19 (9,2%)	19 (28,6%)
RZESZÓW	9 (51,4%)	15 (73,4%)	4 (37,9%)	5 (30,8%)	5 (20,1%)	8 (45,1%)
SZCZECIN	13 (48,6%)	19 (69,1%)	14 (32,9%)	16 (26,8%)	15 (14,5%)	16 (40,3%)
TORUŃ	5 (54,8%)	2 (78,8%)	1 (40,4%)	2 (32,0%)	4 (20,4%)	1 (52,2%)
WROCŁAW	3 (55,8%)	1 (79,3%)	7 (36,6%)	15 (27,2%)	18 (12,9%)	17 (39,6%)
ZIELONA GÓRA	17 (44,3%)	14 (73,6%)	5 (37,5%)	12 (27,5%)	10 (17,6%)	10 (43,6%)

Źródło: opracowanie własne

Podobnie jak w przypadku „miast szczęśliwych” również w odniesieniu do kwestii współtworzenia podjęto wysiłek przygotowania analizy z uwzględnieniem Warszawy. Zajęła ona w tym zestawieniu dopiero 12 miejsce – tabela 13. Pogłębiona analiza wskazuje, że cechą stolicy w wymiarze zaangażowania jest dość wysoki poziom aspektów poznawczych (świadomość, wiedza), ale niski związany z elementami afektywnymi i behawioralnymi. Innymi słowy Warszawiacy należą do tej kategorii mieszkańców polskich miast, w których wiemy o potrzebie i możliwościach zaangażowania, ale raczej niewiele z tym obecnie robimy.

Tabela 13. Ranking Miast Współtworzonych z uwzględnieniem Warszawy

	POZYCJA W RANKINGU OGÓLNYM	POZIOM ZAANGAŻOWANIA MIESZKAŃCÓW
KRAKÓW	1 (63,5)	4 (74,0)
GDAŃSK	2 (60,8)	8 (66,5)
WROCŁAW	3 (60,4)	10 (62,4)
POZNAŃ	4 (54,8)	20 (8,8)
OPOLE	5 (53,9)	5 (71,5)
GLIWICE	6 (51,8)	11 (61,2)
KATOWICE	7 (51,4)	14 (57,2)
RZESZÓW	8 (50,9)	6 (69,1)
TORUŃ	9 (47,2)	1 (88,4)
ZIELONA GÓRA	10 (44,5)	16 (55,7)
SZCZECIN	11 (43,4)	18 (41,3)
GDYNIA	12 (43,3)	9 (64,2)
LUBLIN	13 (41,8)	15 (57,2)
OLSZTYN	14 (41,4)	17 (46,6)
GORZÓW WIELKOPOLSKI	15 (40,9)	3 (74,3)
BYDGOSZCZ	16 (39,3)	2 (75,8)
BIAŁYSTOK	17 (39,0)	7 (66,6)
ŁÓDŹ	18 (35,1)	19 (39,3)
KIELCE	19 (34,8)	13 (57,2)
WARSZAWA	-	12 (59,8)

Źródło: opracowanie własne

VIII. Miasta w Polsce – preferencje i rekomendacje mieszkańców

Wymiar subiektywnej oceny miast i ich rozwoju uzupełniany jest analizą preferowanych do zamieszkania i życia miast oraz oceną stopnia przywiązania (nazywana w raporcie lojalnością) do miasta. Założeniem, jakie leży u podstaw tego podejścia, jest przekonanie, że kluczem do sukcesu jest chęć mieszkańców do wybierania danych miast do życia i niechęć do ich opuszczania. Stąd w badaniu wyznaczono zintegrowany wskaźnik preferowanych do zamieszkania miast oparty na pytaniach związanych z gotowością do zmiany miasta, odczuciach z tym związanych, rekomendacją miasta swoim przyjaciołom bądź znajomym, wskazywanym miastem tzw. drugiego wyboru, ale także z miastem z negatywną rekomendacją czyli takiego, w którym badani na pewno nie chcieliby zamieszkać.

Gdańsk, Wrocław i Kraków to trzy miasta, które uzyskały najwyższy wskaźnik miast preferowanych do zamieszkania, co jest zgodne z wcześniejszymi wynikami choćby dotyczącymi „szczęśliwych miast” – tabela 14.

Tabela 14. Ranking miast preferowanych do zamieszkania i życia

	POZYCJA W RANKINGU OGÓLNYM	MIASTA PREFEROWANE DO ZAMIESZKANIA I ŻYCIA
KRAKÓW	1 (63,5)	3 (68,0)
GDAŃSK	2 (60,8)	1 (79,2)
WROCLAW	3 (60,4)	2 (74,4)
POZNAŃ	4 (54,8)	6 (51,6)
OPOLE	5 (53,9)	11 (47,6)
GLIWICE	6 (51,8)	8 (50,5)
KATOWICE	7 (51,4)	18 (29,2)
RZESZÓW	8 (50,9)	12 (47,2)
TORUŃ	9 (47,2)	9 (49,4)
ZIELONA GÓRA	10 (44,5)	5 (53,6)
SZCZECIN	11 (43,4)	4 (59,1)
GDYNIA	12 (43,3)	7 (50,9)
LUBLIN	13 (41,8)	10 (48,3)
OLSZTYN	14 (41,4)	17 (38,0)
GORZÓW WIELKOPOLSKI	15 (40,9)	14 (43,1)
BYDGOSZCZ	16 (39,3)	13 (46,5)
BIAŁYSTOK	17 (39,0)	16 (42,3)
ŁÓDŹ	18 (35,1)	15 (42,3)
KIELCE	19 (34,8)	19 (25,6)

Źródło: opracowanie własne

Miasta o najniższym wskaźniku preferowanych miast do zamieszkania i życia to Kielce, Katowice i Olsztyn. Mając świadomość potrzeby szczegółowych analiz warto zauważyć, że ciekawym przypadkiem jest Opole, które ma relatywnie wysoką pozycję w rankingu ogólnym, ale nie jest chętnie wskazywane jako preferowane do zamieszkania miasto. Na drugim biegunie jest Szczecin i w mniejszym stopniu Gdynia, które w rankingu ogólnym znajdują się w środku stawki, a jednocześnie dość wysoko, jeśli chodzi o chęć badanych do zamieszkania w nich.

Pogłębieniem analizy preferowanych miast do zamieszkania jest ocena poziomu lojalności mieszkańców wobec swoich miast, rekomendowanych miast drugiego wyboru oraz tzw. miast z negatywną rekomendacją. Pytania miały na celu określenie, na ile badani związani są z obecnym miejscem zamieszkania i mogą pełnić rolę ambasadorów. W tle jest przekonanie o związku emocjonalnym, gotowości wzięcia odpowiedzialności za jego rozwój itp. Tabela 15 prezentuje wyniki wskazujące na miasta o najwyższym (Gdańsk, Wrocław i Kraków) i najniższym (Kielce, Olsztyn, Katowice) poziomie lojalności mieszkańców.

Tabela 15. Miasta o najwyższym wskaźniku lojalności mieszkańców

	POZIOM LOJALNOŚCI MIESZKAŃCÓW
GDAŃSK	1 (72,3)
WROCLAW	2 (69,9)
KRAKÓW	3 (66,9)
SZCZECIN	4 (60,7)
GLIWICE	5 (57,7)
ZIELONA GÓRA	6 (53,5)
POZNAŃ	7 (47,6)
TORUŃ	8 (47,1)
LUBLIN	9 (46,9)
RZESZÓW	10 (46,6)
OPOLE	11 (46,2)
BYDGOSZCZ	12 (45,2)
ŁÓDŹ	13 (43,6)
BIAŁYSTOK	14 (42,9)
GDYNIA	15 (42,4)
GORZÓW WIELKOPOLSKI	16 (41,3)
KATOWICE	17 (38,6)
OLSZTYN	18 (31,9)
KIELCE	19 (20,0)

Źródło: opracowanie własne

Gdańsk, Wrocław i Kraków są nie tylko miastami o najwyższym poziomie lojalności mieszkańców, ale także najczęściej wskazywanymi miastami tzw. drugiego wyboru – tabela 16. Innymi słowy Polacy gdyby mieli zmienić miejsce zamieszkania i wybrać inne miasto, to wybraliby właśnie te miasta. Po drugiej stronie znalazły się Gorzów Wielkopolski, Kielce i Gliwice – to miasta, które najrzadziej były wybierane jako miejsca do zamieszkania drugiego wyboru.

Tabela 16. Ranking miast drugiego wyboru

	RANKING MIAST DRUGIEGO WYBORU
GDAŃSK	1
WROCŁAW	2
KRAKÓW	3
GDYNIA	4
POZNAŃ	5
SZCZECIN	6
TORUŃ	7
KATOWICE	8
LUBLIN	9
RZESZÓW	10
ZIELONA GÓRA	11
ŁÓDŹ	12
OLSZTYN	13
BYDGOSZCZ	14
OPOLE	15
BIAŁYSTOK	16
GLIWICE	17
KIELCE	18
GORZÓW WIELKOPOLSKI	19

Źródło: opracowanie własne

Na koniec wreszcie badani byli proszeni o wskazanie miast, w których na pewno nie chcieliby mieszkać. Oczywiście ocena miała charakter subiektywny i oparta była na percepcji tych miast i wyobrażeniach badanych o nich. Miastami z najwyższym wskaźnikiem negatywnej rekomendacji są Katowice, Gliwice i Łódź, a z najniższym Gdynia, Olsztyn i Zielona Góra – tabela 17.

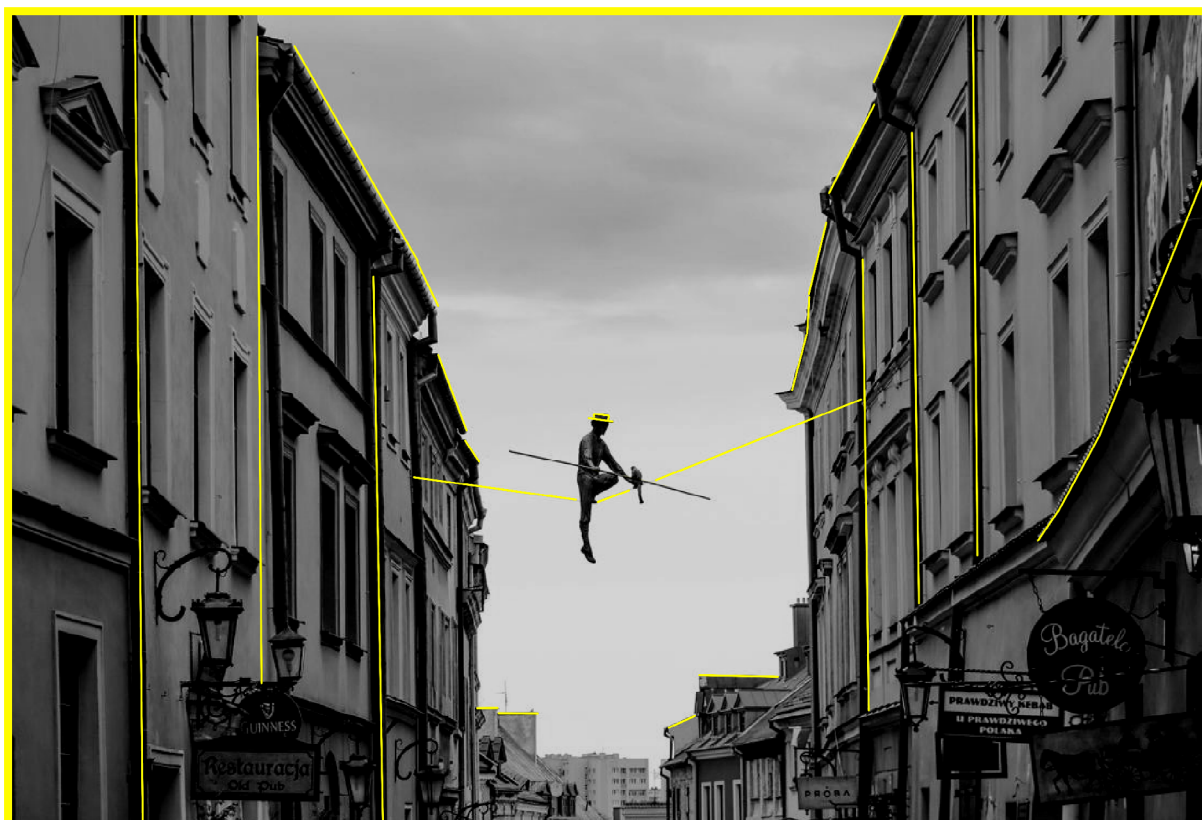
Tabela 17. Ranking miast z negatywną rekomendacją

	MIASTA Z NEGATYWNĄ REKOMENDACJĄ
KATOWICE	1
GLIWICE	2
ŁÓDŹ	3
BIAŁYSTOK	4
KIELCE	5
KRAKÓW	6
RZESZÓW	7
GDAŃSK	8
BYDGOSZCZ	9
WROCŁAW	10
LUBLIN	11
POZNAŃ	12
GORZÓW WIELKOPOLSKI	13
SZCZECIN	14
OPOLE	15
TORUŃ	16
ZIELONA GÓRA	17
OLSZTYN	18
GDYNIA	19

Źródło: opracowanie własne

Na koniec warto spojrzeć na omawiane w tej części wyniki z uwzględnieniem Warszawy. W żadnym ze wskazanych obszarów Warszawa nie zajęła pierwszego miejsca. W przypadku preferowanego miasta do zamieszkania zajęła 7 miejsce, w lojalności – 4, miasta drugiego wyboru – 4. Wygrałaby za to niezbyt korzystny ranking miast z negatywną rekomendacją wyprzedzając Katowice. To potwierdza także tezę o pewnej uciążliwości związanej z mieszkaniem w stolicy. Warszawa wygrywa ranking rozwoju miast w Polsce, ale wynika to głównie z potencjału społeczno-ekonomicznego. Warto temu przyjrzeć się bliżej w przyszłości.

Zaprezentowane wyniki są efektem pierwszego tego typu badania w Polsce. Dają obraz zróżnicowania polskich miast pod kątem rozwoju i wskazują na ich kluczowe deficyty

oraz aktywa. Niemniej jednak niezbędne jest pogłębienie analiz dla poszczególnych miast, aby móc dokonać pełnej diagnozy każdego z nich oraz móc na tej podstawie wypracować rozwiązania wzmacniające zidentyfikowane aktywa i redukujące odkryte luki czy deficyty. Dzięki takim działaniom możliwe jest budowanie miast szczęśliwych, współtworzonych, dobrze nastrojonych i odpornych. Jest to jednak proces, którego efekty nie przyjdą po tygodniu czy dwóch. Mamy świadomość jak trudne to może być zadanie dla Prezydentów, którzy mierzą się z bieżącymi wyzwaniami i mają do spełnienia swoją rolę polityczną. Niemniej jednak odpowiedzialność jaką przyjęli winna uwzględniać także dłuższą perspektywę. Nie oznacza to jednak, że nic nie można zrobić w krótkim czasie. Wprost przeciwnie. „Podróż zaczyna się od zrobienia pierwszego, potem drugiego kroku”. Trwała zmiana możliwa jest w dłuższym horyzoncie, ale małe efekty mogą przyjść szybciej niż myślimy.

IX. Podsumowanie i kierunki dalszych prac

Miasta mierzą się z wieloma wyzwaniami. Dotyczy to nie tylko zmian o charakterze inkrementalnym, ale także przełomowym. Zmian – których można się spodziewać, ale także takich, które są niespodziewane. Zmian – kreujących, ale także destrukcyjnych. Starzejące się społeczeństwa, nowe technologie, w szczególności sztuczna inteligencja, wojna w Ukrainie, dynamizujące się ograniczenia związane ze środowiskiem naturalnym, zmienne i złożone uwarunkowania prawne to tylko niektóre z nich. Nowe idee i rozwiązania takie jak green/eco, smart cities, technologie cyfrowe i nowe technologie, glocal, inkluzywność, interkonektywność miast, odporność, zrównoważony rozwój, placemaking, innowacje społeczne, bioróżnorodność i inne adresują w części te wyzwania.

Praktyka pokazuje, że miasta funkcjonujące w kontekście tak wielopłaszczyznowych i złożonych zmian, nie mogą się rozwijać poprzez decyzje pojedynczych osób, urzędów czy nawet najbardziej kompetentnych Prezydentów. Mogą rozwijać się i funkcjonować w sposób akceptowany przez ich mieszkańców tylko wtedy, gdy w ich rozwój włączone zostają istniejące w miastach zróżnicowane społeczności. Fundacja Łódź powstała w głębokim przekonaniu, że współtworzenie jest kluczowym fundamentem rozwoju współczesnych miast i tym czynnikiem, który umożliwia adresowanie tak wielu i tak złożonych wyzwań. Wspólna energia, zaangażowanie, wsparcie, synergia kompetencji, ale także odpowiedzialność grup i wspólnot daje mieszkankę umożliwiającą pokonywanie barier i ograniczeń, a także szansę na realizację zakładanych planów, ambicji i aspiracji pojedynczych osób czy całych grup.

Nie jest zbytnio odkrywczym stwierdzenie, że budowanie elastycznych, „szczęśliwych” (Montgomery, 2014), „dobrze nastrojonych” (Rose, 2017) czy odpornych (Pearson, Newton, Roberts, 2014) miast i zarządzanie nimi w czasach VUCA musi być warunkowane wiedzą na temat specyfiki ich funkcjonowania. Decyzje łączące się zawsze z wyborem muszą być oparte na wiarygodnych informacjach czy rzetelnej diagnozie. Diagnoza taka z jednej strony pokazuje uwarunkowania funkcjonowania miast z uwzględnieniem złożonej i wieloaspektowej perspektywy, a z drugiej – umożliwia prowadzenie analiz porównawczych, które podnoszą jakość podejmowanych decyzji. Przykładami form takiego właśnie przeświadczenia miast są audyty albo projekty badawczo-analityczne, które w sposób obiektywny, niezależny, systematyczny i staranny poddają ocenie, według przyjętej metodyki, kluczowe sfery funkcjonowania miast. Często efektem są tworzone rankingi. Ale to przecież „efekt uboczny”, skrywający nieco istotę rzeczy. Rankingi są atrakcyjne i zwykle przyciągają uwagę. Często jednak na tym się kończy i niewielu podejmuje wysiłek zgłębienia danych szczegółowych, zderzenia różnych perspektyw itp. Zachęcamy, aby spojrzeć na przygotowany raport właśnie z uwzględnieniem tego pełniejszego i głębszego punktu widzenia.

Odpowiedzialność osób, instytucji za przyszłość miast musi skłaniać do pogłębionej analizy wyników badań. Zespół Fundacji Łódź gotowy jest przygotować taki zindywidualizowany raport, który wskaże zarówno aktywa, jak i luki rozwojowe danego miasta. Jesteśmy także gotowi wypracować z kluczowymi grupami interesariuszy danego miasta rozwiązania, które adresować będą wybrane silne strony i deficyty miasta. Jesteśmy bowiem przekonani, że świadome i odpowiedzialne przywództwo musi opierać się na ciągłym poszukiwaniu i wypracowywaniu, w formule współtworzenia, rozwiązań, które pozwolą miastom wykorzystywać ich potencjał i redukować słabości.

W efekcie kolejne kroki, jakie są rekomendowane dla władarzy poddanych ocenie miast, ale także innych organizmów (gmin, powiatów, województw), dotyczą:

- opracowania zindywidualizowanych i pogłębionych raportów dla poszczególnych miast;
- identyfikacji kluczowych aktywów i istotnych deficytów (luk) rozwojowych;
- realizacji hackatonów z udziałem społeczności miast, w tym naukowców, przedstawicieli świata kultury, sportu, biznesu, studentów, aktywistów miejskich, urzędników i innych. Hackatony są wartościowym i innowacyjnym sposobem na odkrywanie sposobów i metod adresujących wybrane problemy. Celem hackatonów miejskich, realizowanych w oparciu o autorską metodykę Fundacji Łódź, jest wypracowanie listy praktycznych rozwiązań wzmacniających trzy wybrane aktywa danego miasta oraz takich, które redukują trzy poddane pracy luki czy deficyty rozwojowe;
- opracowania wytycznych dla rekomendowanych rozwiązań, ich wdrożenia i monitorowania rezultatów.

„Barometr Rozwoju Miast 2024” jest rozbudowanym narzędziem diagnozy stanu i rozwoju miast. Jest prawdopodobnie najbardziej rozległym i wszechstronnym narzędziem tego typu. Może stanowić istotny element przyszłego rozwoju miast w Polsce oraz cenne źródło wiedzy i inspiracji co do kierunków i obszarów zmian. „Barometr Rozwoju Miast 2024” to pierwsza edycja projektu, który planowany jest jako cykliczny. Jak już wspomniano we wstępie, projekt powstawał i będzie rozwijany w oparciu o idee „open-innovation”. Mamy nadzieję, że kolejne edycje wyeliminują ograniczenia obecnej i staną się stałym źródłem wiedzy i rozwoju miast.

X. Zespół i informacje o Fundacji Łódź

Zespół realizujący projekt:

dr Kamil Brzeziński

Katedra Metod i Technik Badań Społecznych, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki

Doktor nauk społecznych w zakresie socjologii. Adiunkt w Katedrze Metod i Technik Badań Społecznych w Instytucie Socjologii UŁ. Wcześniej przez 10 lat asystent w Katedrze Socjologii Wsi i Miasta. Autor wielu publikacji naukowych z zakresu partycypacji, socjologii miasta i studiów miejskich, a także uczestnik wielu krajowych i zagranicznych konferencji naukowych. Ponadto uczestnik i współrealizator wielu projektów o charakterze naukowym, a także partycypacyjnym i społecznym. Dodatkowo psychoterapeuta w trakcie certyfikacji.

Karalina Kakashynskaya

Analityk, studentka Uniwersytetu Łódzkiego

Specjalizuje się w analityce biznesu. Jej obszary zainteresowań obejmują metody ilościowe analizy danych, analizę deskryptywną i predykcyjną, nowoczesne narzędzia do tworzenia baz danych i zarządzania nimi oraz wykorzystanie Big Data w analizie zachowań użytkowników. Laureatka stypendium Rektora Uniwersytetu Łódzkiego (2022-2024).

prof. dr hab. Robert Kozielski

Fundacja Łódź, Katedra Strategii i Zarządzania Wartością Przedsiębiorstwa, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Łódzki, questus

Stypendysta Fulbrighta na Uniwersytecie Willamette w USA. Chartered Marketer akredytowany przez Chartered Institute of Marketing. Ekspert z zakresu zarządzania strategicznego, budowania strategii, analityki biznesowej oraz odporności organizacji. Autor ponad 200 publikacji, publikowanych w Polsce i za granicą, wyróżnianych między innymi prestiżowym tytułem „najlepszej książki ekonomicznej w Polsce”. Był Prorektorem ds. rozwoju Uniwersytetu Łódzkiego, członkiem Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania Polskiej Akademii Nauk. Pełnił funkcję Dyrektora Polsko-Amerykańskiego Centrum Zarządzania (Uniwersytet Łódzki i Uniwersytet Maryland, USA), Prezydenta Klubu Rotary Łódź Reymont. Założyciel i CEO firmy questus, akredytowanego przez Chartered Institute of Marketingu. Współautor strategii Miasta Łodzi 2030+, Prezes Fundacji Łódź (pierwszego Think Tanku miejskiego w Polsce).

dr hab. Michał Mackiewicz, prof. UŁ

Katedra Funkcjonowania Gospodarki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki

Ekonomista, ekonometryk, statystyk. W pracy badawczej zajmuje się odkrywaniem nieoczywistych zależności, dotyczących przede wszystkim szeroko pojętej polityki publicznej. Specjalista z zakresu finansów publicznych, polityki fiskalnej i inwestycji infrastrukturalnych. Zajmował się badaniami przedsiębiorczości, przedsiębiorców i ich roli w ekosystemie gospodarczym. Od 2001 pracownik Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego, kierownik Katedry Funkcjonowania Gospodarki, prodziekan Wydziału. Staże badawcze odbywał między innymi w Bonn i Regensburgu.

dr Agnieszka Orankiewicz

Katedra Zarządzania Miastem i Regionem, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Łódzki

Doktor nauk ekonomicznych w zakresie finansów, adiunkt na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego w Katedrze Zarządzania Miastem i Regionem; absolwentka Polsko-Francuskich Studiów Specjalnych MBA oraz Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. Jej zainteresowania naukowo-badawcze skupiają się głównie wokół tematów związanych z finansami publicznymi, zarządzaniem finansami w JST, finansowaniem i zarządzaniem kulturą, ekonomią kina, kreatywnością i rozwojem miast kreatywnych, kontrolą i audytem w sektorze finansów publicznych. Zainteresowania te znajdują odzwierciedlenie w różnych publikacjach międzynarodowych, a także w uczestnictwie w projektach badawczych. Jest autorką książki „Finansowanie uczelni teatralnych w Polsce” oraz współautorką monografii „Pieniądze-produkcja-rynek. Finansowanie produkcji filmowej w Polsce”.

dr Jacek Pogorzelski

Partner zarządzający w BlueFox Sp. z o. o. oraz właściciel Prime Code

Ekspert w zakresie strategii marketingowej oraz zarządzania marką i doświadczeniem klienta. Posiada stopień doktora nauk ekonomicznych w zakresie nauk o zarządzaniu oraz ukończone zaawansowane kursy z zakresu innowacyjności i modeli biznesowych na Uniwersytecie Stanforda. Jest także certyfikowanym neurobadaczem. Twórca metod oraz narzędzi planistycznych i analitycznych z zakresu marketingu, innowacyjności, poszukiwania insightów i strategii rynkowej. Pracował z firmami z kilkunastu branż z Polski, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii, Rosji, Ukrainy, Kanady i USA. Był wykładowcą programów MBA i Executive MBA Szkoły Głównej Handlowej oraz The Carlson School of Management Uniwersytetu Minnesoty. Wykładowca studiów podyplomowych Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Uniwersytetu Łódzkiego. Doświadczony trener komunikacji marketingowej, zarządzania marką, analizy marketingowej, marketingu wartości oraz innowacyjności w ramach certyfikowanych programów The Chartered Institute of Marketing z Londynu. Był brand i marketing manager międzynarodowych korporacji w branży FMCG i farmaceutycznej. Autor książek „Marka na cztery sposoby” („Managing Brands in 4D” w języku angielskim), „Praktyczny marketing miast i regionów”, „Kod skuteczności”, „Mity marketingowe”, „(R)ewolucja marki”, „Pozycjonowanie produktu” oraz wielu artykułów na temat strategii marek oraz innych zagadnień marketingu strategicznego.

dr hab. Zbigniew Przygodzki, prof. UŁ

Katedra Gospodarki Samorządu Terytorialnego, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki

Ekonomista i urbanista. Pracuje w Instytucie Gospodarki Przestrzennej na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Jest kierownikiem Katedry Gospodarki Samorządu Terytorialnego. Specjalizuje się w zarządzaniu jednostkami samorządu terytorialnego, budowaniu gospodarki cyrkularnej na poziomie lokalnym i regionalnym, klastrach przemysłowych i symbiozach przemysłowych. W obszarze zainteresowań urbanistycznych specjalizuje się w audytach przestrzeni publicznych i wycenie trudnego dziedzictwa historycznego. Jest członkiem Towarzystwa Urbanistów Polskich oraz członkiem European Regional Science Association, Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju Polskiej Akademii Nauk. Jest współautorem 4 książek i redaktorem ponad 100 artykułów naukowych. Uczestnik 5 międzynarodowych projektów badawczych (6, 7FPUE, Horyzont 2020) oraz licznych krajowych grantów badawczych (NCN). Współpracuje jako ekspert z gminami, regionami i instytucjami szczebla ministerialnego. Jest autorem kilkudziesięciu opracowań strategicznych i diagnostycznych dla praktyki gospodarczej.

dr hab. Wawrzyniec Rudolf, prof. UŁ

Katedra Zarządzania Miastem i Regionem, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Łódzki

Ekspert w obszarze problematyki rozwoju miast. Jeszcze na studiach podejmuje pierwszą pracę – na rzecz miasta. Po dwóch latach opuszcza Urząd Miasta Łodzi, pisząc w podaniu przyczynę tej decyzji – chęć zrobienia jeszcze więcej dla Łodzi. Studia doktoranckie na Wydziale Zarządzania UŁ zakończone rozprawą nt. pozyskiwania inwestorów zewnętrznych do miasta na przykładzie badań prowadzonych w Polsce, Wielkiej Brytanii i Francji. Przez kolejną dekadę, już jako doktor ekonomii w zakresie nauk o zarządzaniu, pracuje na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ. Będąc w Katedrze Marketingu Międzynarodowego i Dystrybucji, zaczyna doceniać relacje międzynarodowe i wymianę naukową. Odwiedza w tym okresie 8 krajów europejskich, gdzie prowadzi wykłady czy wymienia się doświadczeniami. Kolejna dekada, do dziś, to praca na Wydziale Zarządzania w Katedrze Zarządzania Miastem i Regionem. Pozwala lepiej zrozumieć współczesne procesy urbanistyczne oraz kontekst przestrzenny w zarządzaniu miastem. W obszarze jego zainteresowań leżą problemy badawcze związane z marketingiem terytorialnym, zwłaszcza w wymiarze relacyjnym. Interesuje się polityką publiczną, zwłaszcza europejską polityką spójności, wspierającą miasta i regiony. Ostatnia książka pt.: „Zarządzanie publiczne w lokalnym sektorze kultury” to debata o dylematach zarządzania jednej z kluczowych sfer funkcjonowania miasta. Członek Polskiego Naukowego Towarzystwa Marketingu oraz naukowych organizacji międzynarodowych w obszarze administracji publicznej (ASPA, NISPAcee, EGPA).

dr hab. Mariusz E. Sokołowicz, prof. UŁ

Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki

Urbanista-ekonomista badający gospodarki miast i regionów oraz sposoby poprawy skuteczności ich funkcjonowania. Wśród jego zainteresowań naukowych znajdują się: badania skuteczności polityk samorządowych, laboratoria miejskie, wartościowanie dziedzictwa lokalnego oraz terytorialny wymiar procesów gospodarczych, interpretowany w kategoriach pojęciowych ekonomii instytucjonalnej. W swojej pracy akademickiej traktuje samorząd terytorialny jako dobro wspólne wszystkich mieszkańców. Uważa, że jedną z najlepszych rzeczy, jakie przydarzyły się Polsce jest decentralizacja władzy publicznej i jej zbliżenie do obywateli i obywateli. Dostrzega jednak, że wiele rzeczy można było zrobić w polskich miastach, gminach i regionach nieco lepiej lub nieco szybciej. Pracował jako zarządca i doradca na rynku nieruchomości. Był społecznym współautorem Strategii Rozwoju Ulicy Piotrkowskiej na lata 2009-2020 a w latach 2009-2013 jako urzędnik samorządowy był odpowiedzialny za jej rewitalizację. Swoje wiedzę i doświadczenie pogłębia podczas staży zagranicznych, m.in. we Francji, Ukrainie, Słowacji i Szwecji. W wolnych chwilach dużo czyta i trochę pisze. Jego pasją są podróże, szczególnie motocyklowe, teatr amatorski oraz krzyżówki w „Zwierciadle”.

dr hab. Maciej Turała, prof. UŁ

Katedra Zarządzania Miastem i Regionem, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Łódzki

Kierownik Katedry Zarządzania Miastem i Regionem na Wydziale Zarządzania UŁ, gdzie pełni też funkcję Prodziekana ds. Współpracy Międzynarodowej. Jest absolwentem Forest School w Londynie (A-levels) oraz Wydziału Zarządzania UŁ (studia magisterskie na kierunku zarządzanie i marketing). W 2006 roku uzyskał stopień doktora, a w 2018 roku stopień doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dziedzinie nauk o zarządzaniu. W latach 2011–2020 pełnił funkcję Sekretarza European Regional Science Association. Jego zainteresowania obejmują zarządzanie finansami w jednostkach samorządu terytorialnego, autonomię finansową jednostek samorządu terytorialnego, sprawność instytucjonalną jednostek samorządu terytorialnego. Jest autorem lub współautorem ponad pięćdziesięciu publikacji. Uczestniczył jako ekspert w procesie tworzenia dokumentów strategicznych kilku jednostek samorządu terytorialnego.

Maciej Zabelski

V-ce Prezes Zarządu i Dyrektor Zarządzający w SIC Global Textiles, Prezes Zarządu i wspólnik w CanyBE

Absolwent Wydziału Prawa Uniwersytetu Łódzkiego oraz studiów podyplomowych i MBA w zarządzaniu w ochronie zdrowia. Obecnie zarządza łódzką spółką SIC Global Textiles – jednym z największych dostawców tkanin dekoracyjnych i obiciowych w Europie, jest również wspólnikiem w firmie doradczej CanyBE obsługującej branżę farmaceutyczną. Wcześniej przez ponad 15 lat zdobywał doświadczenie menedżerskie w obszarze publicznej i prywatnej ochrony zdrowia. Będąc w Zarządzie łódzkiej firmy doradczej AMG Finanse doradzał w restrukturyzacji i optymalizacji kilkudziesięciu szpitali, w tym pozyskaniu środków z rynku bankowego oraz instytucji poza bankowych na finansowanie ich programów naprawczych. Współtworzył projekty akwizycyjne (M&A) podmiotów leczniczych w sektorze prywatnym. Jako członek Zespołu ds. planu operacyjnego konsolidacji i restrukturyzacji bazy klinicznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego przygotowywał Program Konsolidacji i Restrukturyzacji trzech szpitali klinicznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz jako Dyrektor ds. Finansowych Dziecięcego Szpitala Klinicznego w Warszawie i Dyrektor Naczelny Centralnego Szpitala Klinicznego w Warszawie odpowiadał za wdrożenie przedmiotowych zmian na poziomie operacyjnym. Po udanie przeprowadzonej konsolidacji, zarządzał w największym podmiocie leczniczym w Polsce – Uniwersyteckim Centrum Klinicznym WUM. Jako wykładowca na programach MBA w ochronie zdrowia Szkoły Głównej Handlowej, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, dzielił się zdobytą wiedzą i doświadczeniem menedżerskim oraz konfrontował je z innymi praktykami systemu ochrony zdrowia.

dr Małgorzata Żak-Skwierczyńska

Katedra Zarządzania Miastem i Regionem, Wydział Zarządzania, Uniwersytet Łódzki

Doktor nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Adiunkt w Katedrze Zarządzania Miastem i Regionem Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. Specjalista w zakresie zarządzania projektami (w tym projektami zintegrowanymi), zarządzania na poziomie lokalnym i regionalnym, zintegrowanego podejścia do zarządzania rozwojem, obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W latach 2003–2018 kierownik zespołów odpowiedzialnych za przygotowanie i realizację projektów współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym w szczególności na Uniwersytecie Łódzkim. Zainteresowania naukowe koncentrujące się wokół zintegrowanego podejścia do zarządzania rozwojem, planowania strategicznego, obszarów funkcjonalnych, miejskich obszarów funkcjonalnych, rozwoju lokalnego i regionalnego, territorial governance, kapitału terytorialnego, kapitału społecznego, współpracy i partnerstwa, zintegrowanych projektów i zarządzania projektami współfinansowanymi z różnych źródeł.

Informacja o Fundacji Łódź

Fundacja Łódź powstała w 2021 roku jako pierwszy Think Tank miejski, którego misją jest wspieranie budowania silnego, szczęśliwego i opartego na idei współtworzenia miasta poprzez proponowanie rozwiązań służących rozwojowi, kreowanie przyszłych liderów oraz inicjowanie, organizowanie, umożliwianie i ułatwianie współpracy pomiędzy interesariuszami, którzy są autentycznie zainteresowani efektywnym rozwiązaniem problemów miast, w szczególności Łodzi.

Fundacja, jako Think Tank miejski, zmierza w swych działaniach strategicznych do:

- inspirowania i zachęcania do krytycznego myślenia;
- upowszechniania najlepszych praktyki i oceniania możliwości ich adaptacji;
- koordynowania prac związanych z rozwojem miasta;
- budowania platformy wymiany myśli i intelektualnego fermentu;
- motywowania do działania i pokazywania możliwości angażowania społeczności miasta;
- pełnienia roli motoru rozwojowego miasta poprzez realizację funkcji analityczno-badawczych, doradczych, edukacyjnych, popularyzatorskich;
- bycia formą połączenia uniwersytetu z firmą doradczą, biorąc z nich to co najlepsze i aplikując do praktyki zarządzania miastem.

Fundacja z jednej strony wykorzystuje w swych działaniach najlepsze praktyki uznanych ośrodków światowych (np.: Liveable Cities, CIDOB, Hub Institute Digital Think Tank). Z drugiej jednak strony buduje i rozwija nowe, innowacyjne rozwiązania. Aktywność Fundacji obejmuje cztery rodzaje działalności:

- prace badawczo-analityczne,
- odkrywanie innowacyjnych i efektywnych rozwiązań adresujących wybrane problemy zarządzania i rozwoju miasta,
- organizowanie i wdrażanie inicjatyw związanych z konkretnymi rozwiązaniami,
- uruchamianie systemów angażowania społeczności lokalnych.

Projekt „Barometr Rozwoju Miast 2024” został sfinansowany w pełni ze środków własnych Fundacji Łódź.

Rada Fundacji Łódź

- Dariusz Antczak
- Krzysztof Apostolidis
- Jacek Cieplucha
- Jerzy Czubak
- Maciej Kasperek
- Sławomir Lachowski
- Rafał Leśniak
- Janusz Mikołajczyk
- Mirosław Misztal
- Grzegorz Siewiera
- Ewa Sobkiewicz
- Grzegorz Sondej
- Radosław Wiśniewski

Rada Programowa Fundacji Łódź

- dr Kamil Brzeziński
- dr hab. Szymon Byczko, prof. UŁ
- dr hab. Remigiusz Kozłowski, prof. UŁ
- dr Agnieszka Kretek-Kamińska
- dr hab. Michał Mackiewicz, prof. UŁ
- dr Agnieszka Orankiewicz
- dr Jacek Pogorzelski
- dr hab. Wawrzyniec Rudolf, prof. UŁ
- dr hab. Maciej Turata, prof. UŁ
- Maciej Zabelski
- dr Małgorzata Żak-Skwierczyńska

www.thinklodz.eu

Łódź, 2024

„Samo się nie robi”.